

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

vijared

ŽENSKI LIST

1932

Pesniška zbirka Franceta Vodnika z naslovom »Borivec z Bogom«, ki je izšla v licni opremi in tisku Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani, je po daljšem času zopet nov pojav lirike povojnega slovenskega rodu. Avtor že dolgo vrsto let sodeluje pri najodličnejših slovenskih književnih revijah. Tudi pesmi, zbrane v pričujoči knjigi, so bile prvotno priobčene v Domu in svetu, Ljubljanskem zvonu, Krizu na gori in drugod. Naslov sam kaže smer, kateri lahko prištevamo pesnika in ki je značilna za iskanje sodobne mladine. To je smer današnjega idealističnega stremjenja in zato je tudi razumljivo, da prevladuje v pesmih etični, življenjski poudarek in svojstvena religioznost, ki teži za neposrednim stikom z duhovnim svetom. Tudi po obliki in stilu razodevajo pesmi moderni način pesniškega prikazovanja. Toda dasi je viden napor za čim dovršenejši izraz in čim učinkovitejšo jezikovno, prisodobno, se vendar jasno čuti, da ta poezija zametuje golj artizem in skuša poudariti človeško vsebinsko stran v umetnosti, ki na ta način razodeva tudi svoje etično poslanstvo. Najjasneje, se zdi, razodevajo pesniško hotenje, n. pr. Iznaneč, Pesem nevidne reke, Ljubavno pismo, Kelih grenkobe, Na beli poti, ki so izrazito močne po občutju in izrazu.

Zbirka se naroča pri avtorju (Slomškova ulica 7-II). Dobiva se v vseh knjigarnah. Cena kartoniranemu izvodu z dvobarvnim ovitkom Din 20.—

V založbi Banovinske zaloge šolskih knjig in učil je izšla izpod peresa gg. Jelenca in N. Velikonje knjiga »Serviranje«, ki zasluzi največjo pozornost naših gostilničarjev in hotelirjev, prav tako pa tudi naših gospodinj. Knjiga nima niti v mednarodni literaturi sovrstnice. V njej je do najmanjše podrobnosti in, rekli bi, s filmsko ponazoritvijo na 260 straneh teksta in 80 straneh slik na umetniškem papirju poleg številnih slik med tekstom podana natakarska služba od male gostilne do velikega mednarodnega restavuranta. Knjiga se prav za prav šele začena tam, kjer druge slične knjige nehajo, ter s tem ustreza tako občuteni in često izraženi potrebi po jasnem in natančnem opisu natakarskega dela. Tudi človeku, ki nima neposrednega posla z restavurantom ali gostilno, bo knjiga nudila mnogo novih pogledov na zanimivo gostilniško in restavurantsko poslovanje. To knjigo mora imeti vsak, kdor se kreta v družbi odnosno kdor mora sprejemati družbo. V njej se podaja sinteza mednarodnega serviranja. Najvažnejši strokovni izrazi so navedeni tudi v francoskem, nemškem in angleškem jeziku. Knjiga obravnava servirni material, službeno razvrstitev postrežnega osebja, njegove dolžnosti in lastnosti, ki jih služba zahteva, prikazuje plastično v posebnem poglavju po-

men vsakega reda v jedilnem sporedu, posebnosti tega pri raznih narodih, kako se vsaka jed je in kako se servira. Pijače so obravnavane z mednarodnega (francoskega) in domačega vidika s posebnim poudarkom glede domačih vin. Velika pozornost je posvečena sestavljanju jedilnega in vinskega lista in njega opremi s krasnimi vzorci. Obsežno je opisano obratovanje restavuranta, bistvo kalkulacije, kontrole, knjigovodstva in naloge restavuranta v hotelu. Obravnava se kuhinja velikega mednarodnega podjetja. Obširno je poglavje o prostorih in njih opremi z gospodarskega, estetskega in higijenskega vidika. Nato slede štiri obsežna poglavja o serviranju samem, prijetanje, ponujanje jedi, postavljanje na mizo, pospravljanje itd. Posebnost v strokovni literaturi je poglavje o servirnih vajah, kjer so posamezni posli razčlenjeni do najmanjše podrobnosti, nakar sledi serviranje celih obedov, priprave zanje in pospravljanje po njih. Ker zanima vprašanje postrežnega osebja tudi najširše občinstvo, se v tej knjigi govori tudi o napitnini, postrežnini, odstotku od prometa in plačah postrežnega osebja. Knjiga je bila spisana po uradnem nalogu kralj. banske uprave za pospeševanje tujkega prometa in se radi tega prodaja po režijski ceni brez vsakega dobička po Din 72.—. Manjkati ne sme v nobeni naši gostilni! Naroča se neposredno pri Banovinski zalogi šolskih knjig in učil v Ljubljani.

Jaroslav Durych-Kozak »Marjetica« Jugoslovanska knjigarna Leposlovna knjižnica 1932. Cena v platno vez. Din 42.—. Ta prevod iz češčine — Durych je največji umetnik sodobne češke proze — je zopet obogatil našo književnost z zelo lepim darom. Preprosta zgodba dveh src je podana na nenavaden, čudežen način, da ne moreš odložiti knjige prej, preden je ne prečitaš. Vigrednice jo bodo z užitkom čitale.

Earl Derr Biggers: Kitajčeva papiga. — Prevedel Franc Kremžar. — Ljudska knjižnica. — Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1932. — Broširano 32 Din, vez. 42 Din.

Prav za prav nimamo pri nas mnogo detektivskih povesti (v prevodu, zakaj izvornih sploh nimamo). Gotovo pa je, da tako napete, tako spretno napisane in privlačne, kakor je »Kitajčeva papiga«, še nikdar nismo imeli. Zato bo gotovo dobrodošla vsem, ki si hočejo privoščiti prijetno in napeto zabavno čtivo, pustolovno povest; treba je pa pripomniti, da vsebuje ta knjiga tudi nedvomne umetniške vrednote, kakršnih pogrešamo žal skoraj v vsej tako bogati in ogromni svetovni detektivski literaturi. Pripovedovati vsebino detektivske knjige, nikakor ne gre — to naj pač opravi čitatelj sam — in mislimo, da bo to tudi radevolje storil, če mu rečemo, da mu ne bo žal časa, ki si ga je odmeril za to razvedrilo.

Vigred

LETO X V LJUBLJANI, 1. JUNIJA 1932 ŠTEV. 6

Petančič Davorin:

Od doma.

»Ne dam. Tega ne boš vzela, dokler si moja hči. Pravim in konec!« Oče je povedal zadnje besede z močnim poudarkom. Prislonil je pipo v okno in odhajal.

Marija je zastirala obraz z rokama, kakor da bi jokala. Sedela je pri mizi še dolgo potem, ko je oče že odšel. Plamen svetiljke je bil že ugasnil. Mrtva mesečina je plaho vstopila skozi šipe na oknih. Napolnila je vso izbo z bledo, hladno svetlobo, ki vodi človeka včasih v sanjave spomine. Marija pa je mislila trmasto samo na eno: Kako omečiti očeta?

Ko je vstala, je trdo, skoraj na glas zaključila: »Prav. Dokler bom njegova hči, je rekel. Pa grem!...« Ko je izgovorila se je prestrašila sama sebe. Zazdelo se ji je, kakor da bi se premaknile svete podobne na steni.

* * *

Teden dni nista govorila. Tudi pela ni več Marija. Sosedov hlapec je tožil: »Kje je Marija? Kakor, da bi je ne bilo več... Nič več ne poje.«

Tudi Miha je občutil to nemo samoto v hiši. Ubijala ga je ta utih-njenost doma in je bežal v polje. Ostal pa je odločen: »Obveljala bo moja. Uvidela bo, da imam prav.«

Motil se je. Marija je bila čisto njegov otrok. Prepričevala se je: »Šla bom. Žal mu bo in me pokliče.«

* * *

Marija se je že poslavljala. Večer je padal počasi na poletno opaljene hribe. Marija je stopila v cerkev. Bolj zadaj je ostala. Morda jo je bilo strah stopiti pred kip Svete v glavnem oltarju. Sodnica bi ji bila. Dvom je vstajal v njeni duši.

»Ravnaš prav?« jo je vpraševal in ji skoraj očital. Z vso silo svoje volje ga je morila. »Prav« je odgovarjala s prisiljeno odločnostjo.

Na rdeča okna božje hiše so pokukali žarki umirajočega solnca in so zardeli. Marija je pomislila:

»Kakor da bi me prišli vabit.«

Padli so na glavo Svete. V hipu je oživel. Mariji je bilo, kakor da sliši tajinstven glas: »Ostani, Marija!« In vsi dvomi, ki so utihnili, so se spet zbudili: »Grešiš, ker odhajaš.«

Marija se je stresla.

Zunaj se je mirila: »Saj ni nič. Kako čudno mi je bilo v cerkvi.«

Pomirila se je, a globoko v duši jo je tiščalo še vedno nekaj težkega.

* * *

Na travniku ob cesti je kosil Janez. Naslonil se je na kosišče in se zagledal v vas. Po cesti je prihajala Marija. Prijel je hitro za kosišče in hitel z delom. Marija je prišla mimo, pa se ni ozrla vanj. Janez jo je plaho poklical.

»Marija!« Ta se je ustavila, pa ostala tiha na robu ceste. Janez je stopil do nje. Položil ji je roko rahlo na ramo in ji pogledal dobro v oči. Nekam trudno se je nasmejala.

»Kaj ti je, Marija?«

»Nič. Odhajam.«

»Kam?«

»Služit. V Zagreb.«

»Kako? Kaj? Nič mi nisi povedala.«

»Res. Nisem mu povedala,« se je zavedla pri sebi. Čez hip je nadaljevala glasno:

»Veš, oče ne da. Ne mara te.« Prestala je za trenutek, kakor da bi hotela videti uspeh svojih besedi na njem. Janez je vrgel pogled na tla in ni rekel nobene besede. Marija se je začudila. Nadaljevala je:

»Morda očeta ta čas mine jeza. Ko bo videl, da se ne vdam, me pokliče. — Tako mislim.«

»Torej radi mene greš,« je hvaležno dognal Janez. »Pa bi bilo bolje, če bi ostala. Pomisli! Mesto je daleč. Tuji ljudje so tam. Hudobni. Lahko ti hudo store . . . Morda se ne vrneš več . . . Ni gotovo, da bi oče odnehal . . . Ostani! Morda se s časom kaj preokrene. Ostani, Marija! Prosim te!« Rekel je, kakor je mislil.

»Moram, Janez, moram iti. Oče ne bo pustil, če ostanem. Drugega mi sili. Vdovca z gruntom. Ne veš, kako je oče na zemljo. Strastno jo ljubi. Čim več je ima, tem več je hoče imeti. Več mu je zemlja, kakor otrok . . . Radi mesta se bojiš? Zame? Skoraj bi bila huda . . . Ne boj se! Mesec, dva . . ., pa bom doma. In potem —«.

Še jo je Janez pregovarjal, pa ni nič pomagalo.

»Edina rešitev,« je mislila Marija.

* * *

Blizu doma se je Marija še enkrat obrnila proti fari. V srcu ji je rastle neumna slutnja: »Morda se poslavljam za vedno.«

Sedla je pod lipo. Zvonik je rasel v svetlo mesečino. Bele hiše v vasi so se kopale v njej. Vse je bilo tako čudno svetlo. Še celo temno smrečje v gori se je obelilo. Daleč, gor pri gradu so zavijale sove. Pri sosedu je cvilil pes s čudo tenkim glasom.

Marija gleda tja za vas. Na pokopališče. Bele postave marmornatih spomenikov, osvetljeni železni križi in leseni, čisto zadaj. Na grobu njene matere stoji železen križ.

Mariji se zdi, kakor da bi slišala klic: »Ostani!« Kakor da bi se daljšali ročici križa na materinem grobu. Že ji segajo do obraza. Objamejo jo. Materina usta ji šepčejo: »Ostani!«

(Kolikokrat je prav ona pripovedovala o kom, ki se je poslavljal, odšel in se ni nikdar več vrnil.)

Marija premišlja, pa ji je hudo. »Da bi ostala?«

Na drugem bregu je zavriskal fant.

»Janez ne vriska nocoj,« ve v hipu Marija. Ne obotavlja se več: »Moram iti.«

Fant je zavriskal enkrat in nato še enkrat, potem pa je od povsod odmevalo od njegovega vriskanja. Marija si je zatrjevala vedno bolj in bolj: »Moram. Grem.«

* * *

Oče je sedel za mizo in bral. Nagubani obraz se mu je razlezel v dobrušen nasmeh, ko je Marija vstopila.

»Odkod tako pozno, Marija?« jo je ogovoril nepričakovano prijazno.

Marija ni odgovorila. Osupnila jo je njegova prijazna beseda. Pač ni mislila, da bo on prvi prekinil molk.

»Oče, jaz grem,« je iztisnila iz sebe.

»Kam?« ja zastavil naglo. Ves izraz dobrodušnosti se mu je ukradel z obraza.

»V službo. V Zagreb.«

Miha je za trenutek prepadel. Le za trenutek. Nato je stekleno izbuljil oči, jih zapičil v Marijo, da jih je pobesila in bruhnil trdo:

»Nisi več moja hči. Pojdi!«

Nekaj mučnih trenutkov. Marija je zapustila izbo. Oče je ostal sam. Ugasnil je petrolejko in hodil po sobi s hitrimi, razburjenimi koraki. Roke so se mu same od sebe krčile v pesti.

»Tako me hoče prisiliti. Delo čaka, pa gre. Ne bo me. Več ji je oni kot grunt!«

Ko je Marija odhajala, očeta ni bilo doma. Od nikogar se ni imela več posloviti. Stopila je na prag v praznji obleki. Tesno ji je postajalo, da bi glasno zaplakala. Pa si je dajala poguma: »Saj ne grem za dolgo. Kakor da bi šla na izprehod.«

Vso pot je hodila sama. Delaven dan je bil. Ljudje so bili v poljih. Za hribom so peli kosci. Še celo ureže brušenih kos je mogla slišati. Otresala se je vsega. Da bi ne bilo drevja ob cesti, ne potoka, ne ljudi, ne pesmi in ničesar . . . Vse ji kliče samo eno: »Ostani!« Ona pa mora iti. Čemu se je polašča tak doslej nepoznan strah? Saj je že bila v mestu. Že več dni. Pri teti. Lepo je bilo. Zdaj se pa tako boji. Koga? Sama ne ve. Čemu jo vabijo polja, naj ostane? Saj se vrne.

Vrne? Seveda.

Tudi na vlaku je bilo pusto. Prazen voz. Mlad sprevodnik je stal ob odprtem oknu in žvižgal.

»Kam, gospodična? — A, ha, v Zagreb. Služit?«

Marijo je zapekla beseda »služit«. Saj sama ni vedela zakaj. Sprevodnik je odšel. Marija je bila sama.

Prisluhnila je klopotu koles. Kakor z jezo bijejo trda kolesa ob tračnice. (Prvi udarci te ubijajo. S časom se privadiš. Zaslutiš celo pesem v tem udarjanju. Kakor si razpoložen, taka je. Ta pesem! Če se pelješ na izlet, ti poje o veselju in mladosti. Če se voziš pa po slovesu, se ti zdijo udarci koles ob tračnice, kakor bodljaji noža v svežo rano.)

Marija je poslušala. »Zbogom!« so ji peli.

Pred njo je zopet vsa vas, cerkev in pokopališče. Železni križ z njenega groba že zopet stega roki; prijemlje jo, kakor da bi jo hotel zadržati. »Kaj bi dejala mati, če bi živela? Bi bila zadovoljna s to mojo potjo?« Glas iz duše ji šepče glasneje in glasneje: »Ne bi bila. Očeta puščaš, starega. Vsi stari ljudje so samovoljni. Ljubi te; zato te ne da Janezu. Očeta bi morala bolj ljubiti kot njega. Kaj ti je Janez? Kako pravico ima do tebe? Da se žrtvuješ? Oče pa jo ima. Ničesar nočeš zanj pretrpeti . . . Ne maraš . . . Sebična si . . . Ker ti Janez ugaja, pustiš vse. Očeta, dom . . .«

»Ostani! Ostani! Ostani!« . . . Kolesa kličejo.

»Kaj dela oče?« Samo se ji sili vprašanje. Marija mora odgovarjati: »Nič mi ni rekel, da bi ostala. Ne grešim . . .«

»Grešiš! Grešiš! Grešiš!« . . . Kolesa vpijejo.

Marije se polašča dvom. »Morda oče ne odneha. Ponos mu ne bo dopustil . . .«

Glas iz duše ji očita: »Kak otrok si . . . Oče se naj uklone. Ti se nočeš? Ravnaš prav? Odgovori! Ne izgovarjaj se!«

»Joj, kaj naj storim?« se izvije Mariji.

»Vrni se! Vrni se! Vrni se! . . . Kolesa vriskajo.
Marija se odloča.

Sprevodnik je vstopil v voz. Marija se je dvignila.

»Gospod. Katera postaja pride sedaj?«

»Zaprešič. Vi greste v Zagreb?«

»Ne. Izstopila bom. Kako dolgo bom morala čakati?«

»Samo prestopila boste. Tu se križamo.«

»Hvala!«

Marija je hitela k vratom. Vratca so bila zaprta. Odprla je okno in potegnila zapirac. Vlak je drvel z največjo bázino. — Sunek. Marija zadene ob vrata. Se odpro in — Z vso silo prileti na zložena bruna . . . Sveže obtesana debela se pobarvajo z rdečim . . . Kri!

Kolesa vlaka bijejo še močneje, kakor da bi se norčevala:

»Vrni se! Vrni se! Vrni se!«

Iz Marijinih oči pa sije neizpolnjeno, ubito hrepenenje po vrnitvi.

Kolodvorski misijon v Ljubljani.

O d 1. aprila dalje posluje na ljubljanskem glavnem kolodvoru Kolodvorski misijon. Pri nas je ta naprava še malo znana, dasi v večjih mestih, zlasti pa na svetovnih železniških križiščih zelo uspešno deluje že desetletja. In res ta socialna ustanova za varstvo potujočega ženstva ni bila nikoli tako potrebna, kakor je v današnjih časih, ko vedno bolj odhaja tudi ženstvo za služkom v svet. Prav zadnja leta pa je postal beg z dežele v mesta posebno velik tako, da število razpoložljivih služb daleč zaostaja za številom ženstva, ki take službe išče in zato mislim, da prav nič ne pretiravam, če trdim, da v Ljubljani stalno čaka par sto deklet na službo. Kaj s temi? So dnevi, ko se iz prihajajočih vlakov dekleta kar usujejo, v rokah težke košare in kovčke, ali pa kar površno zavit zavitek, kar povečini predstavlja celotno pa tudi edino premoženje. Nevajene mestnega hrupa in vrvenja, postajajo vse negotove že na kolodvoru in se ne vedo kam dejati. Bolj korajžna morebiti povpraša najbližnjega sopotnika za to ali ono v mestu in prejme tudi morebiti bolj splošen odgovor, s katerim si pa tudi ne ve dosti pomagati. Kako lahko se prigodi, da padajo take nevedne potnice v roko brezvestnim ljudem, ki jih skušajo izkoristiti v njihovi stiski, če se ne zgodi še kaj hujšega, o čemer tu pa tam kak časopis kaj malega poroča, nihče pa ne ve za njih osebno telesno in duševno stisko in za silne boje, ki jih v takih odločilnih trenutkih prestajajo. Če je dekle že z doma verno in moralno trdno, ostane tako tudi zdaj in se ne da kar tako lahko odvesti. Koliko pa jih je, ki odhajajo od doma prav zato, da so proste, da vidijo kaj sveta, da kaj poskusijo, kaj dožive in nimajo pri tem še nikakih slabih namenov. Toda njih lahkovernost jim je v pogubo: mnogotere se izgube in povečini nikoli več ne najdejo na pravo pot. Seveda pa je zopet mnogo takih, ki jih sila žene z doma, ki hočejo kaj zaslužiti, da pomagajo domu in zlasti te kaj rade nasedejo lepim obljubam, a potem ne morejo in ne znajo več nazaj.

Vsem tem in takim hoče Kolodvorski misijon pomagati, pomagati najprej s svetom, potem z razlago in z napotki, pa tudi z vsemi potrebnimi informacijami.

V teku enomesečnega poslovanja je Kolodvorski misijon pomagal na tak način v par sto slučajih. To je tem laže storil, ker je Poselska zveza s svojim zavetiščem v Marijinem domu rada sprejemala na prenočišče dekleta, ki so se obrnila na Kolodvorski misijon za tovrstno pomoč, posredovalnica

Poselske zveze pa jim je po svojih najboljših močeh šla na roko, da so dobile službe, kolikor jih je bilo na razpolago. Poleg tega pa je kolodvorska pomočnica pomagala v prav mnogih slučajih bolnim ženam in otrokom, ki so prihajale v bolnišnico ali odhajale iz nje; poklicala telefonsko rešilni avto; pomagala pri onesveščanju; odvedla slepe do električne železnice; opisala pot do raznih uradov; pomagala iz bolnišnice odpuščenim v vlak; naprosila za pomoč sopotnike; spremljala žene do bolnišnice; posredovala pomoč drugih ljudi in uradov i. t. d., i. t. d.

Vse to delo, v kolikor se da hitro izvršiti, se je izvršilo na peronu, vsi zapiski in daljši posveti ter obširnejše informacije pa se izvrše v pisarni Kolodvorskega misijona v palači Vzajemne zavarovalnice, kjer je kolodvorski pomočnici v pomoč stalno po ena gospa ali gospodična tako, da pisarna ozir. kolodvor ni nikoli prazen.

Na Kolodvorski misijon pa se tudi pismeno obračajo zlasti žene in dekleta iz oddaljenejših krajev in prosijo, naj bi jih pri tem in tem vlaku gotovo pričakovala kolodvorska pomočnica. Pisarna obvešča tudi Kolodvorski misijon v drugih krajih, kadar se iz Ljubljane pelje kakšna potnica tja in želi pomoči od tamkajšnjega Kolodvorskega misijona. Prav tako pa tudi prejema poročila od drugih Kolodvorskih misijonov glede onih, ki dopotujejo v Ljubljano, ali se peljejo skozi. Kolodvorska služba je namreč združena z internacionalni organizaciji za varstvo deklet v Švici (Association catholique internationale des Oeuvres de Protection de la Jeune Fille, Fribourg, 24 Grand rue) in se vsa vrši enotno.

Vse pri Kolodvorskem misijonu sodelujoče gospe in gospodične se od časa do časa zbirajo k posebnim sestankom pod okriljem Slov. kršč. ženske zveze, kjer se posvetujejo in izmenjujejo misli, kako bi se to delo za varstvo potujočega ženstva dalo še uspešneje vršiti.

Vso pomoč prejema potujoče ženstvo na kolodvoru ali v pisarni Kolodvorskega misijona popolnoma brezplačno. Seveda pa organizacija in vzdrževanje dela in pisarne mnogo stane. Našli so se velikodušni dobrotniki, ki jim je varstvo potujočega ženstva zelo pri srcu in so priskočili s svojimi darovi na pomoč za prvo silo. Delo pa se vedno množi in ga je treba stalno izpopolnjevati in Ženska zveza ima v tem oziru še lepe načrte, ki jih bo pa mogoče izvršiti le, če bo na razpolago to, kar je za vsako podjetje tako važno — denar. Zato je Ženska zveza razposlala številne prošnje za denarno pomoč na zadruge, društva in posameznike in upa primernega odziva. Vsak Slovenec, vsaka Slovenka mora imeti toliko socialnega umevanja, da priskoči na pomoč, ko gre za rešitev rodnih sester.

Prispevke sprejema tudi uprava Vigredi in je vsak, tudi majhen dar, dobrodošel.

T. T.:

Sama.

Da, tako sama sem s svojimi nazori. Niti najbližji nimajo vpogleda v mojo notranjost; ona je svet zase. Samota komponira v meni melodijo pesmi, ki jo na odru žioljenja hočem peti Stvarniku čisto po svoje, kakor po svoje poje škrjanček na polju.

Toda: škrjanček poje-žvrgoli, se bel'ga dneva veseli! V moje duše beli dan pa se podijo temni oblaki. V noči ne žgoli škrjanček; bom-li znala jaz, skozi mračne misli?

Iz te mračne negotovosti me zdrami vonj rož. Preko njih zrem v daljo. Kakor popje škrlatne vrtnice, odpira in razgrinja izza obzorja krvavordeča

zarja svit v krasno, junijsko jutro. Spet se škrjanček vzdiguje, Stvarnika poveličuje.

Tudi mrak moje duše razblini sij junijskega jutra, soj zlate monštrance, vonj Rože krvavordeče. In te Rože cvetni listi — naj so tudi na trnjevem stebelcu — bodo peruti mojemu hotenju!

Zofka Vivodova:

Pomladno pismo Micki.*

Pomlad je, Micka! Otroci so mi povedali, da so si lastavičke že naredile gnezdeca. In prinesli so mi cvetja polne roke. Saj sem še tebi nesla par šopkov teloha na tih tvoj domek.

Si čula, kako so cvetovi rahlo vztrepotali, ko sem jih položila na mrzlo prst, si čutila, kako sem ti z rožami prinesla tihe pozdrave iz naših logov in naših src?

Pomlad je, Micka! Naše cvetje v lončkih te kliče in vabi, da mu boš rahljala prst in ga presajala, kot vsako leto.

Pa tam ob ograji duhte vijolice. Prve so med svojimi sestricami, ki zahrepene s svojimi modrimi dušicami v pomladno življenje. Kje si, Micka, da jih ne utrgaš in mi ne prineseš njihovega cvetja kot vsako pomlad?

Čakam tebe in hrepenim po cvetju.

Še to naj ti povem, ti moje dobro dekle, da zeleni v vrtu japonska kutna. Kmalu bo ves grm žarel v rdečih cvetih. Tudi magnolija že brsti in še nekaj tednov, pa bo zaduhtel pod mojim oknom beli jasmín.

O, koliko lepote, kadar vse to vzcvete!

Tam v kajbici pa drobi naš ljubi pevček — kanarček od zore do mraka. O, da bi mogel, vzletel bi tja na njivo božjo in tudi tam zagostolel tebi Micka, ki si mu bila tako dobra.

Še Piko naš bi se vzdramil in veselo poskočil, da te vidi.

Pa tebe ni. Ne prikliče te pomlad — in ko bo vsa narava v bohotnem cvetju, ne boš vedela za vso prelestno lepoto božjo.

V tihem grobu spavaš. Med mnogimi. Trudna življenja in njegove težke roke. Hrepeneča po dobroti in ljubezni. Saj so ti od tvojega sedmega leta dalje, ko si začela kot pastirička svojo pot v življenje, rezali kruh tuji ljudje. Od tedaj je veljalo le drugim vse tvoje delo, vsa skrb, vse tvoje življenje. In v vdanem življenju za druge te je zajela smrt.

Preprosto dekle si bila. V srcu pa ti je bilo čudovito mnogo nežnosti, sočutja in vdanosti.

Tam v selških hribih živi majka. Stara in onemogla. Njo si zapustila. Ne poznam je. Pa vem, da ji mnogokrat, o premnogokrat drse solze iz trudnih oči in da se vsako noč pogovarja v tih molitvi z Bogom o tebi, Micka.

Na naše planine še ni dahnila pomlad. Tih snivajo beli vrhovi pod ogromnimi snežnimi plastmi in sanjajo . . . sanjajo o pomladi, ki bo prišla in odprla s svojim poljubom vsej planini cvetje in zelenje.

Zažarelo bo tedaj planinsko cvetje. In jaz bom šla na planince, na strme gore — —

Nabrala bom rože: pogačice s zlatimi glavicami, pa tih, zamišljeni encijan, s prelepimi cvetovi in še nežno rdeči rododendron. Vmes bom potaknila še sladko duhteče murke.

In planinsko cvetje poneseš tebi, Micka, na tvojo samotno gomilo.

Pomlad bo zadihala na grobu in planina te bo pozdravljala.

* Za 5. številko prepozno došlo. Op. uredništva.

T. T.:

Ljubezen vseh ljubezni.

Ti, ki hrepenenje utešiš, srce zadovoljiš! In v Tvojem objemu ostane belo deviško čelo, v trpljenju za Te obrazek rožnatordeč! Srce sicer zakrvari, pa se spet razveseli: ker je ni ljubezni čiste, nesebične, ljubezni zveste bolj, ko je ljubezen Tvojega Srca!

Toda, preden si srcu samo Ti dovolj, Gospod, je dana pot samozataje... Treba iti preko slasti, ki jih ponuja svet, pa so večkrat greh; preko strasti, ki cvetje duše mori —! Vsake vrste trnja nasuje na pot žioljenje. — Terezija Mala, ki si pot Ljubezni znala, še nam med trnje rož nastelji, da bomo znali pot

Ljubezni vseh ljubezni!

F. Z.:

Mir duši.

Ko so se vračali nekoč apostoli od potovanja in poročali o svojem delovanju, jim je dejal Učenik:

»Idite na samotni kraj in odpočijte se!«

Mislimo na ta ukaz, kadar pridejo za nas dnevi miru in počitka, kadar se po šestih marljivih dneh bliža nedelja in nam tiho in pokojno vzame iz rok delo, kot da bi nam šepetala: »Pridi otrok, počij se! Umiri se v meni!«

O telesnem počitku sicer tu ni govora, — kolikor koristnega bi se tudi lahko o tem govorilo —, ker nam je duševni počitek in mir še večja in najljubša potreba. Ubogi otroci sveta v tem nervoznem, šumnem, nemirnem in burnem času hrepenimo z vso močjo iz orveža in nemira vsakdanjosti venkaj iz neumornega dela. Želimo si mirnotihga prostorčka. Naša duša je slična viharno razburkanemu jezeru. Nikakega dela nam dandanes ni mogoče izvršiti v miru, vedno nas muči razburjenje, hitrica; in ta gonja in orvenje razpodita mirno mišljenje in čutenje. Ne pridemo več v nas same in kar je še poglavitejše, ne pridemo več do Boga v vseh bežečih, naglih in preganja-

jočih nas opravilih. Preveč hrupa je v naši duši, zato nismo nikdar prav doma, prav sami, sami z našim Bogom.

Nekoč je bilo drugače. Ko je legel mrak na zemljo, je sklenila mati detetu ročici in molila ž njim. V tišini večera je minil materi in otroku ves nepokoj sveta in ljudi in oba sta se čutila varna v Njem, ki je tu, je bil in bo, v Vsemogočnem. Zdi se, da le tu, kjer molče glasovi zemlje, se Večni nagiba k ubogi človeški duši. Dokler v nas vre in udarja in računa, nismo še na poti, da bi srečali Boga. Prej se mora vse umiriti pri nas, krog nas in še bolj v nas samih, potem šele najdemo Boga v naši duši in poslušamo njegov glas.

To pa je bolezen naših dni, da toliko ljudi ne pozna več pravega nedeljskega miru, da ne najde več poti domov, vase, ampak so vedno zunaj v tujini, nestalni, nemirni, blodeči in dvomeči. Otroci našega časa smo in bolehamo ž njim vred; brzi in hlepečki hitimo od dela do dela, neskončna množina stvarine nas preganja dnevno, urno; vsem nam manjka pokoja, samote, miru in zato nam manjka dohoda do Boga. Da so postali dandanes ljudje tako slaboverni, ne odvisi končno le od vnanjih napredkov? Zidali smo le na zunaj in pozabili na notranje obzidje naše duše. Zato napredujemo vnanje, a nazadujemo notranje. Povratek, povrat domov, bodi odslej naše geslo! Povrat k samim sebi in s tem povrat k Bogu. V tihih urah resnega dela zbirajo misleci globoke vtise resnice. V tihoti se obražajo talenti, pravi neki pesnik. V tihih puščavah so rastle veliki preroki, preden so stopili z mogočni-

mi besedami pred ljudi — Janez Krstnik, Pavel-učitelj narodov. Ni bil-li Krist sam ljubitelj noči in samote? Kajti v noči, ko se gibljejo zvezde neme in tihe nad nami, ko ugasnejo luči sveta, idejo duhovi pokore in samozavesti po svetu. Hvala Bogu; vemo v vsem hrupu dne za tihi domek: Tam kjer trepeče noč in dan večna luč, tam v tihem svetišču bivata mir in zbranost. Tam je zavetišče vseh; tam zajemljemo od tihih vodíc božanstva in stopamo okrepcani zopet na ceste žiljenja. Tam se upokoji nemirno srce in v mirnih srcih se zbira velika ljubezen in dušna zbranost. Tam se pogreza mir tako globoko v dušo, da najde v najtišjem kotičku domek, tih in miren domek, kjer sredi šumnega dne posluša božji glas. Bodimo deležni tega miru, da »ostanemo v Njem in On v nas ostane.« Da, ostanimo v ljubezni njegovi, ker le v njej je veliki mir duše.

Morob Agard:

Oblaki.

Oblaki hite proti jugu;
kako jim let je lahak!
In z njimi hite moje misli...
Da bila bi bel oblak!
Bi jadrala preko gorovja
v srebrno sinjino neba
do solčnega tihega dola,
kjer moja mladost je doma;
kjer nagelj na okencih svetlih
rdi, ko kaplja krvi,

ovenčano na razpotju
znamenje staro stoji,
kjer lastovka spleta si gnezdo,
o sreči drobno žorgoleč, —
srce nemirno tam čaka
miru poln pogled ljubeč.
Z neba bi strmela v srečo,
topila se v sladke solze;
bi zemlja domača jih pila —
umrlo bi moje gorje.

Matko Krevh:

Pastir.

Novela.

(Nadaljevanje.)

»Nimaš daleč do doma, lahko noč!«

Ozrl se je v njo in zdelo se mu je, da ji je videl v oči. Poklical je psa in urno odšel. Šele na ovinku je obstal ter si obrisal s čela pot. Čutil je, da mu bije srce nemirno in močno, kako mu ni niti bilo v najhujši bolezni.

Oj Franica, Franica! Ostaniva si prijatelja in nič več; ni nama usojeno. Želim ti srečo — z drugim! Počasi je stopal po cesti, ni se mu mudilo k večerji. Spotoma si je izpraševal vest, ki mu ni ničesar očitala. Franici ni dal nikakega povoda, da bi mu bila bolj naklonjena nego drugim. Dobra sta si s Franico, to je vse, ljubiti je pa Pavle ne more.

Z razgretim licem je prihitela Franica domov. Ni je bilo strah, saj jo je spremljal Pavletov obraz. Oj ta Pavle!

Pri Gabru so pravkar večerjali, ko je pridrvela Franica v sobo kakor vihar.

»Dober večer« je burno pozdravila in pridjala »Bog blagoslovi!«

»Menda te je kdo podil, da si tako razgreta.«

»Nihče me ni podil, hitela sem po navadi.«

»Saj vem,« je rekel Joža, »strah te je bilo, zato si tekla.«

»No ja. Tebe bi že bilo, pa mene ne. Sicer me je Pogačnikov Pavle spremil do našega travnika.«

»Kaj?« je trdo spregovoril Gaber in odložil žlico. Srepi pogledi so mu sršeli iz oči v Franico.

»Zraven cigana jaz ne bi hodil,« je dejal Joža zlobno.

»Pavle ni cigan,« je branila Franica ognjevitost svojega prijatelja. Gaber pa je vstal od mize, stopil pred Franico ter dejal z grozečim glasom: »Skvarjen študent ni nič boljši kot cigan; le izbij si ga iz glave!«

Franici je bilo, kakor bi udarila strela pred njo. Iz lic ji je zginila kri, glave se je prijemala omotica, zasukala se je ter odšla s trdim korakom v svojo sobico. Tam se je naslonila na posteljo in krčevito zaihtela. Vroče solze so močile posteljo. Mati je prišla tolažiti hčerko in ji ponujat večerjo, toda Franica se ni zmenila za mehke materine besede. Bolest mladega srca je bila hujša.

»Bodi vendar pametna,« je mirila mati. »Ne smeš se zmeniti za vsako besedo in ne jokaj, da te kdo ne sliši!«

Prav tedaj so se slišale stopinje v veži in v sobo je stopil Podlesnikov Tonč. Z izpremenjenim glasom je pozdravil navzoče in sedel na klop. Vsi so se ustrašili njegovega bledega in potnega obraza. Vse na njem je bilo v neredu in je pričalo o veliki razburjenosti. Za hip so vsi molčali, na to je spregovoril Gaber:

»Kaj pa se je zgodilo?«

»Sestra Lojza umira.«

»Za božjo voljo,« je zavpila gospodinja, »hitro po gospoda! Pa tako naglo je prišlo.«

»Zjutraj je bila še zdrava. Opoldne smo jedli solato, mislim, da ji je ta obležala. Popoldne ji je postalo naenkrat slabo, večerje že ni mogla več pristaviti sama. Rekel sem ji, naj gre v posteljo. Poklical sem Bajtlarco, ki ji je grela sol in otrobe na želodec. Vedno huje ji je bilo. Franceta sem nagnal po gospoda, sam pa grem po zdravnika. K vam sem se oglasil, da vas naprosim, če bi šel kdo pomagat Bajtlarci in pripraviti za gospoda.«

»Katera pa bo šla?« je vprašal Gaber.

Franica, ki se je medtem že potolažila in si obrisala oči, se je takoj ponudila.

»Joža naj gre z menoj, sama ne grem.«

»Lepo prosim, če je mogoče. Jaz pridem z zdravnikom, kakor hitro ga dobim.«

Tonč je urno odšel proti mestu, Franica in Joža pa sta se naglo napotila k Podlesniku. Treba je bilo pomagati bližnjemu, zato je pozabila Franica vse drugo ter hitela z bratom čez Sleme po gozdu k Podlesniku. Pot je bila težavna, ker še mesec ni priplaval na nebo, da bi razsvetljeval cesto po temnem gozdu. Obema je bilo vroče, ko sta dospela k Podlesniku.

Luč je padala iz sobe skozi okno, kjer je Bajtlarca stregla bolni Lojzi. Franica se je takoj lotila dela. Najprej je pomedla hišo, postavila mizo blizu postelje in jo pogrnila z belim prtom. Na mizo je postavila križ z dvema svečama in predivo, zvito v kosmiče. Na to je pristopila k bolnici. Lojza je komaj še spoznala svojo prijateljico. Obraz ji je bil smrtnobled, krog usten so bile začrtane bolestne poteze. Tiho je vzdihnila: »Oh Franica! Hudo mi je.«

»Ne obupaj, bo že bolje.«

»Ne, meni ne bo odleglo, umrla bom. Franica moli za me!«

»Tonč pripelje zdravnika, ki ti bo gotovo pomagal.«

Lojzi je bilo res vedno huje. Na čelo so ji stopile potne srage, ki jih je Franica rahlo brisala. Čez trenutek se je zaslišal zvonček pred hišo: domači župnik je prinesel sveto popotnico.

Lojza se je pobožno spovedala in se spravila z Bogom. Župnik ji je spregovoril nekaj besed v tolažbo potem pa odšel. Pod domom je srečal Tonča z zdravnikom.

Z velikim strahom je vprašal Podlesnik, če je še sestra živa in ko je dobil zatrdilo, da še živi, se je podvizal proti domu, da ga je zdravnik komaj dohajal.

Še preden je zdravnik stopil k bolnici, ga je Tonč prosil, naj reši sestro, če je le mogoče. Godrnjaje je zdravnik odstranjeval vse različne obveze in obkladke, ki so povzročali hudo vročino ter jih zamenjal s hladnimi ovitki. Lojzi je nato kmalu odleglo. Na licu se je pokazala lahna rdečica. Tonču pa je vstala vesela nada v srcu, da ostane sestra pri življenju. Tudi Franica je bila vesela, ker se je bala za svojo prijateljico.

Tončev brat, France, je spremljal zdravnika do mesta, ostali pa so posedli okrog postelje ter se tiho pogovarjali. Vsi so čutili, da se jim je odvalil kamen od srca in jih zapustila moreča skrb. Najbolj vesel je bil Tonč, zato je tudi rekel na skrivaj Bajtlarci: »Skuhaj kave, ljudem moramo postreči!«

Bajtlarca je odšla v kuhinjo, da izvrši gospodarjevo naročilo. Franica je pospravljala v sosednji sobi, pri bolnici sta ostala le Tonč in Joža.

Spanec je zalezoval Franico, da je morala s silo odpirati oči. Opravljala je delo v polsnu bolj iz navade kot s pazljivostjo. Ni slišala, da se ji je nekdo tiho približal; šele tedaj se je vzdramila, ko je položil prišlec roko na njeno ramo ter ji šepetaje govoril:

»Franica, ali me imaš kaj rada?«

Franica se je prišleca zelo prestrašila, spanec jo je mahoma zapustil in osorno je odgovorila: »Pusti me! Ni časa za take neslanosti.«

Tonč, ki je prestrašil Franico je odmaknil roko ter vprašujoče zrl dekletu v obraz.

»Franica, ali si huda name?«

»Kaj bom huda! Le obnašaš se zelo čudno.«

»Ej, če te vprašam, če me imaš kaj rada — to vendar ni kaj hudega.«

»Imam te kot vsakega drugega.«

»Nič več?« jo je vprašal mirno.

»Nič več!«

Tonč je sedel na klop sklonil glavo v dlani in vzdihnil: »Zmotil sem se, hudo zmotil. Veš, rad te imam, a ti mene ne maraš. No ja, naj bo!«

»Kaj neki hočeš?« ga je vprašala Franica razdraženo. Tonč pa je vstal, kakor bi ga pičila kača. Francičino vprašanje ga je zbudlo. Ni pomislil kaj je govoril, vedel je le, da ga ona ne mara.

»Ha, veš! Z ovčjim pastirjem se jaz še vedno lahko merim! Pa le imej ga, naj bo tvoj, a jaz mu še prej zagodem, da me bo pomnil.«

»Če misliš, da boš z grožnjo kaj dosegel, se kaj motiš.«

»Res je,« je govoril Tonč mirneje, »nočem ti groziti; le očeta bom obvestil, da se godi nekaj za njegovim hrbtom.«

»Ha, ha! Korajžen pa si, to moram priznati!«

»Ne zameri, da sem te napadel in razžalil. Zahvaljujem se ti za nočno pomoč, upam, da vse poravnam.«

Franica se ni mogla dalje premagovati. Solze so se ji vtile in bridko je zajokala. Tonč je uvidel, da je ravnal nepremišljeno in razžalil s svojim osornim govorjenjem deklice, ki ni ničesar zakrivilo. Pristopil je bliže in rekel z mehkejšim glasom: »Ne bodi huda, Franica, lahko noč!«

Zasukal se je ter urno odšel v svojo sobo. Legel je oblečen na posteljo ter se silil, da bi zaspal. A spanec je bežal od njega, ni ga hotel zazibati v sanje, ki bi vsaj za nekaj časa prikrile resnico, ali jo vsaj ublažile.

(Dalje prih.)

Venceslav Winkler:

Nocoj ne pridem . . .

*Nocoj
ne pridem k tebi, deklica.
Prišel je brat iz žalostne dežele
kraj morja,
prinesel je ubito pesem
in vse polno jokajočih strun.*

*Vso noč besede zlomljene bova vezala
v pritajno govorico,
tiho bova v tesen mrak jokala
od večerne do jutranje ure.
Med najine solzé
bodo trepetale strune razglašene:
morda se med bolečinami
le vendar radostna beseda razodene.*

*Nocoj ne pridem k tebi, deklica,
nocoj.
Prišel je brat iz žalostne dežele,
prinesel je ves dom in bolečino vso s seboj.*

Viki R.:

Moje življenje.

Oh, leta otroška, — kak' krasna ste b'la.
Zakaj ste minula — zakaj ste prešla?

Bila je mrzla decembrska noč, ko sem pred 23 leti zagledala luč sveta kot četrta, najmlajša, hčerka malega posestnika in obrtnika v mestecu L. Ob strani ljubljene mamice in očeta ter treh sestric so mi potekali prvi dnevi mojega življenja. Zunaj je vladala mrzla zima, a kraj mene je bila prava pomlad ljubezni — zlate mamice, dobrega očeta ter ljubljenih sestric. Ob moji zibelki se mi je smehljala sreča, prva otroška sreča. Kakor dih prve pomladi je v moje srce dihala te spomine, ki mi sedaj tvorijo s trnjem posuto življenjsko stezo. Minevali so meseci, minevala so prva leta moje nežne detinske dobe. Odpirati se mi je začela pot v bodočnost, lepa in upov polna. Brezskrbno sem zrla v življenje, saj je bdelo nad menoj vsak hip skrbno ljubeče oko mile mamice. Skupno z dragimi sestricami sem pohitevala po cvetočih tratah v solčnih dneh. In zvečer smo se zbirale ob ljubljeni mamici, ki nam je pripovedovala pravljice in pripovedke, dokler ena za drugo v njenem naročju nismo zatisnile oči. Tiha in verna njena molitev nas je spremljala vsepovsod. Ob tihih nočeh, ko so naše duše sanjale o bodoči sreči, nas je blagoslavljal. Prosila je Dobrotnega za naše blagostanje, dan in noč je delala za nas, nikdar ni brez ljubečega nasmeha stopila pred nas. Kakor angel je stala vedno ob naši strani, hodila z nami, srce pa je često omagovalo od tuge in boli. Vodila nas je po s cvetjem posutih potih, z nami se je veselila in uživala našo otroško radost. Njena ljubeča roka nas je vodila, njeno zlato srce nas je ljubilo in nas ljubi vse enako. In prav meni je moja mati pripra-

vila najlepše dneve otroških let, vdahnila je v moje, sedaj strto življenje največ nepozabnih milih spominov, ki bodo do groba venčali moje življenje.

O mamica, zlata, ljubljena!

Ali si vedela in slutila takrat, ko si me še kot nežno dete nosila ter me pritiskala na srce? Ali si slutila takrat, da si me rodila za trpljenje? Ali si vedela takrat že v naprej moje gorje, ko si stala ob moji zibelki, ko si mi pela pesem — uspavanko?

Mamica, vem ako bi vedela in slutila takrat, kaka bodočnost čaka tvojega najmanjšega otroka, da bi takrat zadrhtelo tvoje ubogo srce v neizmerni bolesti, da bi namesto mile pesmi uspavanke točila solze gorja in bolesti nad nesrečno usodo svojega otroka! Mamica, hvala ti vsaj za tisto srečo, ki si mi jo sipala v tako obilni meri v blaženi detinski in otroški dobi! Hvala ti za tisto cvetje, ki si ga trosila na mojo življenjsko stezo z željo, da hodim s srečo v duši po njej! Mati, niso se izpolnile tvoje srčne želje, ni bila uslišana tvoja vroča molitev za mojo srečo...

Moje sedanje življenje je podobno tisti tihi mračni noči, ko si mi ti o mati, dala življenje. Primerjam je lahko zimskemu dnevju, ki je tih in mračen.

In sedaj, ko se zopet smehlja okrog mene pomladno cvetje ter pripeka zlato solnce v mojo sobico, vlada v moji duši bolest, ki toži za izgubljeno življenjsko srečo, bolest, ki je grenka in peče v srce.

Oh, prekmalu si minula
otroška doba mojih srečnih let.

Povej, zakaj si mi v bodoče natrosila
namesto cvetja — trn skeleč?

Ni bridkejšega gorja na sveti,
kot ljubečih src ločitev doživeti!

Bila sem v četrtem letu, ko je jemal slovo naš dragi oče ter odhajal v daljno tujino — v Ameriko. Nihče si ne more predstavljati, koliko gorja je vstalo takrat v srcu moje matere, ko je odhajal od nas on, ki nam je bil največja opora, ter nas zapuščal same in brez pomoči.

Če tudi še nisem niti slutila, kaj je bolest, vendar vem, da moji materi ni bilo lahko ostati s štirimi majhnimi nepreskrbljenimi otroki. Bila sem po svojih letih še dete, a dan, ko je odhajal od nas dragi oče, mi bo ostal v spomину vse žive dni.

Mrzel februarjev dan je bil 1912. Mamica je z ostalimi sestricami sedela pri mizi. Ob njej je sedel najboljši očetov prijatelj. Tolažil je mater, čeprav si je sam mnogokrat obrisal solzne oči. Oče je slonel zamišljen ob oknu, njegov obraz je bil blede, iz oči mu je vrela solza za solzo. Zrla sem ga iz otroške posteljice s preplašenim obrazom in brez solz. V sobi je vladala tihota, le globoki vzdih in materine tožbe so motili tihi mir.

Po teh mučnih trenutkih bolesti in tuge je dospel čas slovesa. Oče se je začel poslavljati najprej od otrok, nato od mame in nazadnje je prišel k meni. Še danes, ko je od tistega tužnega dne minulo že dolgih 20 let ne morem pozabiti pogleda, s katerim se je ozrl moj oče name. Bil je to pogled poln največje bolesti in očetovske ljubezni. In tisti hip so se odprla moja mala usta in sem izpregovorila: »Oh, ne jokajte, saj pride atek že jutri nazaj!« O, da bi bilo moje otroško srce slutilo takrat, da bo minulo prej dolgih devet let preden se bo povrnil oče! Še enkrat me je pristrčno objel in poljubil, zrl dolgo in nepremično na ubogo mater, še en poljub in izmaknila se je roka iz roke, zatrepetala so srca. Odšel je in mati je padla nezavestna na posteljo. Njena brezmejna žalost je dosegla svoj konec in vrhunec. Otroci smo klečali kraj nje, klicali jo, ki nas je od tistega dne sprejela v svoje varstvo.

Ko so nam tako potekali samotni dnevi brez ljubečega očeta, so naše misli hitele vedno tja k njemu v tujino, so ga klicale in želele nazaj. Mnogokrat smo sedele sestrice zunaj pred hišo ter so naša otroška vprašanja zaman iskala odgovora: »Zakaj je odšel, ter nas zapustil same in zapuščene?« Mati je hodila tiha in zamišljena, strta od prečutih noči in bolesti, okoli. Zrla je na nas z ljubečim pogledom, saj smo ji ostale njena edina tolažba in njeno edino upanje. Veliko je trpela, njeno telo, po naravi že itak slabotno, je klonilo od bolesti, vendar je delala dan in noč, da mi njeni otročiči nismo ničesar pogrešali. Večkrat je tudi obolela, a omagala ni. Uničene so bile njene slabotne moči do skrajnosti, a vendar jo je vedno iznova dvignila ljubezen do nas ter ji dajala novih moči, da je mogla premagati vse težkoče. (Dalje prih.)

Gera v. d. Boogaard:

Mladinsko gibanje na Holandskem.

De Hemel heeft het kleen verkoren
Slechts wie in deemoed wordb herboren
Die is van hemelsche Geslacht.

Najmanjše si je izvolilo nebo,
Le kdor je preroben v ponižnosti,
ta je nebeškega rodu.

Vondel.

Tako je pel svetovni Vondel, največji pesnik Holandske. Le po ponižnosti, s spoznanjem lastnih slabosti in ničnosti postane človek velik — postane narod velik!

Zgodovina Holandije je bogata, bogata na velikih dejstvih in delih, bogata pa tudi na krivdah in napakah. Mala Holandska s svojim molčecim, energičnim ljudstvom, prav tvoje molčeče ljudstvo glasno govori dobro razumljivi jezik, kakor marsikatero veliko ljudstvo. Mala dežela, ki v svoji poštenosti vidiš svoje napake in jih priznaš, ter stremiš, da jih izboljšaš! Holandska s svojo treznostjo in hladnostjo ter kritičnim mišljenjem, najbolj ljubim tvojo poštenost, ki hoče prestopke in napake svojih prednikov popraviti brez vsake zgovornosti in vzame dejstva, kakor so. Mala je moja dežela, pa veliko moje

ljudstvo, tako sem napisala v svojem prvem članku. Veličina mojega naroda pa je prav v tem, da se Holanec zna objektivno in pravilno postaviti in ceniti.

Holandska — Slovenija! Dve sestri v vrsti narodov. Obe majhni, obe s trpljenjem in križi obdarovani v dolgih stoletjih. Slovenska duša — holandska duša v tako mnogem različni in s prav tako mnogim zvezani. Kako rada bi podala slovenskim ženam nekaj od tega, kar so si holandske sestre že priborile. Težak boj je bil za žensko emancipacijo na Holandskem, težak bo tudi tvoj slovenska žena in morebiti prav zdaj pričinja. Zato bodi pripravljena, slovenska žena! Na noben način ne smeš kar tako mirno živeti tja v en dan! Moraš se zbuditi, moraš razumeti, kaj te čaka! Ne ustraši se ne dela, ne truda, ne boja, ker potem bo tudi zmaga. Orožje žene bodi ljubezen! Z ljubeznijo in žrtvijo samo žena zmaguje! Slovenska žena s svojimi bogatimi darovi, čas je, da spoznaš svoje moči, svoje naloge in jih vršiš! Zbudi se, spoznaj svoje napake, in spoznaj še mnogo bolj svoje moči, ki še spe v duši tvojega ljudstva. Če tudi sta slovenska in holandska žena v bistvu in po svojem značaju zelo različni, vendar sta kakor sestri pod križem Kristusovim, raz katerega je gledal daleč po svetu in iskal duš. Videl je tebe in videl je mene, saj je rekel: »Zejen sem!« Zejalo ga je po dušah. Videl pa je tudi v nas naše otroke. Mladina, ki zdaj dorašča, živi v težkih časih in naša dolžnost je, da se borimo za pravice naših najmlajših.

»Vzdržati hočem« to je tipični klic holandskega ljudstva, prav tako naj bo tudi vaš klic, slovenske žene!

Kakšni problemi obvladajo današnji čas? Resnost naše dobe črta svoje znake v zgodovino in je gotovo, da bo zapustila v mladini, ki je tako občutljiva za vse vplive, velike izpremembe. Današnja mladina, samostojna, hrepeneča po prostosti, mladina, ki hoče sovladati, a se ne pusti vladati drugače, kakor da vlada tudi sama. Lepe poteze v značaju današnje mladine — a tudi nevarne poteze. Za vzgojitelje današnjih dni kaj lepa naloga, a tudi težka. Od vzgojiteljev se danes zahteva mnogo več psihološkega takta in pedagoške uvidenosti, kakor kdaj prej. Kdor hoče mladino voditi, ta jo mora razumeti, biti mora mlad v svojem srcu in ga mora navdajati vsesplošna ljubezen. Egoist ne more biti voditelj mladine.

To stremljenje po samovladi vidimo, da se na poseben način poudarja v mladinskem gibanju. Dočim je prej vladala skrb za mladino, je prinesla sedanja doba mladinsko gibanje. Prosta, močna mladina bo zrasla, če jo njeni voditelji znajo voditi, dosledno, po novih potih do najvišjih idealov. Nemirna, neusmerjena mladina pa bo zrasla tam, kjer je voditelji ne razumejo.

Mladinsko gibanje na Holandskem je kaj težko pregledno označiti. Saj nimamo nič manj, kakor 27 različnih organizacij. Lahko je delimo v dve veliki smeri: 1. v katoliško mladinsko gibanje in 2. v prosto mladinsko gibanje. Poskusila bom najprej označiti katoliško mladinsko gibanje. Pozneje pa tudi še prosto mladinsko gibanje, da ne boste videle samo ene strani.

Kakšne oblike mladinskega gibanja poznamo na Nizozemskem?

I. Patronatski sistem za dekleta in mladeniče, število oddelkov za mladeniče 552 s 33.815 člani, za dekleta 314 oddelkov s 17.335 članicami.

II. Katoliško mladinsko društvo, v začetku samo za dekleta, zdaj pa tudi za mladeniče. Za mladeniče 4 oddelki s 949 člani. Za dekleta 62 oddelkov s 3160 članicami.

III. »Gral« samo za dekleta. 10 oddelkov s 383 članicami.

IV. Katoliški skavti samo za dečke »Velpen« z ženskimi voditeljicami (število ni znano).

V. »Mladi delavec« s 100 odseki in 6.000 člani.

VI. Rokodelski pomočniki, centralna zveza. Šteje 104 društva s 6969 člani.

VII. Fussballbund s 155.923 člani. Telovadna zveza s 12.079 člani.

VIII. Kmetška organizacija (mladinska) z 10.000 člani.

IX. Dijaška društva. Število ni znano.

Nadalje so še samo religiozna društva, kakor:

I. Marijino društvo s 404 odseki in 31.745 člani. Za mladeniče in dekleta. 611 odsekov s 61.330 članov.

II. »Altarwacht« za mladeniče 9 odsekov s 545 člani. Za dekleta 7 odsekov s 546 članicami.

III. Evharistični križarji z 21 odseki in 656 člani za mladeniče in 58 odsekov za dekleta s 3428 članicami.

IV. Društvo za čast in čednost s 101 odsekom in 6163 člani za mladeniče in 54 odsekov s 3179 članicami za dekleta.

V. Tretji red za mladeniče 997 odsekov s 4763 člani, za dekleta 101 odsekov s 3072 članicami.

VI. Društvo sv. Družine z 292 odseka za mladeniče in 21.541 članov, za dekleta 79 odsekov s 4763 članicami.

Skupno število v katoliškem mladinskem gibanju včlanjenih je bilo leta 1930 holandske mladine 227.211.

Pregled statistike je mogoč po preteku enega in pol leta in je gotovo, da se je v letu 1931 število še pomnožilo n. pr. Gral navaja število 383, a je imel v letošnjih binkoštnih praznikih na Stadionu v Amsterdamu zborna deklamacijo, pri kateri je sodelovalo 10.000 članov.

I. Pred kakimi 10 leti je bil patronatski sistem edino znana mladinska organizacija na Holandskem. Imela pa je bolj negativno metodo, mladino zabavati, skrbeti, da se jo vzame s ceste itd. prav za prav mladinska oskrba. V novejšem času pa so patronati zamenjali svoj skrbstveni sistem z organizacijo, ki jo je povzročilo mladinsko gibanje in tako imamo odseke, skupine in klube, v katerih se mladina sama udejstvuje.

II. Iz dekliških patronatov je izrastlo katoliško mladinsko društvo in Gral. V začetku je bilo mladinsko društvo samo za tovarniške delavke, ki so potrebovale največ pomoči. Saj je imela Holandska l. 1930 80.000 tovarniških delavk, od katerih je bilo najmanj 40.000 katolikinj. Zdaj pa obsega mladinsko društvo vse stanove. Vodstvo tega društva imajo katehistinje iz Breda. To so katoliške žene, ki so se zavezale v posebno organizacijo. Imajo posebna pravila, ki so potrebna od papeža, napravijo od leta do leta obljubo devištva in pokorščine in so pod škofijskim vodstvom. So pa povsem laično oblečene in njihovo premoženje jim ostane last, četudi žive v apostolskem občestvu. Te žene delajo v škofijah Breda, Hertogenbosch in Utrecht.

V mladinski organizaciji pa je treba razločevati 2 skupini. 1. katoliško društvo za deklice od 12. do 16. leta. 2. katoliško mladinsko društvo za dekleta od 16. do 21. leta in starejše. V prejšnjih časih je bilo katoliško mladinsko društvo zbirališče samo izobraženih, sedaj pa obsega vso katoliško mladino. Letos bo ustanovljena posebna skupina za dekleta (Gildemädchen). Pravila katoliškega mladinskega društva so zelo stroga. Tako prepovedujejo n. pr. do 21. leta vsako znanje in ne dovoljujejo pohajati na javne veselice itd. Vsako društvo katoliške mladinske organizacije mora imeti posebne odseke (klube) za ročna dela, šivanje, kuhanje, petje, deklamacije, obrambo vere itd. En oddelek pa mora biti oddelek evharističnih križarjev. Evharistična križarska vojska obsega vse poklice in vse stanove družbe. Člani so obvezni k vsakdanjemu svetemu obhajilu in dnevno vsaj ene žrtve. To gibanje je štelo v letu 1930 4.284 člane.

III. Dočim je bil v začetku »Gral« določen samo za tovarniške delavke, pa obsega sedaj vse dekliško gibanje v škofiji Haarlem. Vodstvo imajo tudi tu

žene laičnega apostolata, namreč nazareške žene. Tudi te žive po določenih pravilih in pod škofijskim vodstvom. Kot središče je skupina tako zvana »Gralkadeten«. Katehistinjam iz Brede in nazareškim ženam pa pomagajo tudi še vnanje mladinske voditeljice. Vsak član »Grala« in mladinskega društva mora biti član Marijine kongregacije.

Vseh društev pač ne morem navesti in opisati, pripomnim naj še, da imamo poleg tega, prej opisanega laičnega apostolata, še poseben zavod, v katerem se vzgajajo mladinski voditelji in voditeljice.

Morebiti se mi je posrečilo s tem mojim člankom označiti vam vsaj na veliko mladinsko gibanje med katoličani na Holandskem. Pripomniti moram, da je le v deželi, kjer je socialna oskrba dobro izvedena, mogoča tako vsestranska mladinska organizacija. Svesti smo si pa tudi na Holandskem, da so še tu pa tam napake, tako n. pr. bi morebiti tesnejša centralizacija ne bila napočna. Pa to so vprašanja, ki se bodo rešila tekom časa.

Še eno naj omenim ob koncu: vsi, ki hočejo mladino voditi na življenjski poti, ki pelje k Bogu, naj bodo sami popolnoma in vsi božji otroci v božji milosti.

Franjo Neubauer:

Moja pesem.

*V moji pesmi bliska ni,
da razsvétlil bi temò,
v mojem petju oriska ni,
da prebúdíl vas bi vso,
da bi deve bele
k oknom prihitele
in mi rožmarin
vrgle za spomin.*

*Moja pesmica ne gleda
s svetlimi očmí,
kje za zástorom ob oknu
deklica bedi,
da bi zastor odgrnila
v tužo mojo posvetíla.*

*Moja pesem devi cvetni
vošči san sladak,
sama pa se spet povrne
v nemi nočni mrak,
tam še enkrat bolno vzdihne,
sama sred tišin utihne.*

M. F.:

Kaj moramo vedeti o sportu?

S veže in vztrajno izvajani sport spada danes k značilnostim mladega življenja. Vsako gibanje v prosti naravi občutiš kot nekako osvežujoče in oproščujoče sredstvo. Vedno nanovo pa sportno udejstvovanje prinaša izenačenje v delo med štirimi stenami.

Mlademu dekletu pred sto leti še ni bilo dano, da bi se smela prosto gibati v zvežem zraku. Le plemenitašinke so smele jezdit in hoditi na lov. Strogo meščanska navada pa je zahtevala od žene samo delo in sicer med domačimi štirimi stenami in kvečjemu še na vrtu. To delo, namreč v sadnem in zelenjadnem delu, potem pri beljenju perila je pa pomenilo tudi celotno telesno okrepitev mladega življenja, če izvzamemo še kak izprehod ob nedeljskih popoldnevih.

Šele Jahn, oče telovadbe, je tudi ženam in dekletom odprl telovadnice. Toda dalje ni prišlo in skrivanje v tesnih domačih prostorih je zahtevala tedanja navada, pa četudi na račun zdravja.

Razvoj žene pa se je od tistega časa razmahnil tako zelo, da danes ne vprašamo več: ali naj žena uganja šport ali ne? Ampak vprašamo se samo še, katere panoge sporta so zanj najprimernejše in kaj naj pri njih v higijenskem oziru stori. Ne gre več zato, ali naj, ampak kako naj.

Da prenapeto telesno delo, leto za letom brez ozira na zdravje, vreme, podnebje, ženskemu organizmu škoduje, dokazujejo v mnogih krajih podeželske žene, ki navadno zelo zgodaj ostare, prenašajo težko trpljenje in bolezni in ne kažejo vedno vesele slike zdravja, kakor bi bilo to na deželi pričakovati. Toda napaka z vsemi svojimi posledicami pri njih ni delo, ampak preveliko in pretežko delo in pa to, ker se v nobenem slučaju ne varujejo.

Zdravo telo je po težkem naporu najprej trudno. Mišice se lahko utrudijo, dihanje in srce težkemu delu nista dorastla, nastane težka sapa (dihanje) in prenapeto utripanje srca. Uporaba kake mišice pomeni, da je v organizmu prišlo do gorenja, kar povzroča delovno energijo in gotovo množino toplote. Končna produkta gorenja v organizmu sta navadno ogljikova kislina in mlečna kislina. Ako kri teh dveh ne more hitro odstraniti, to je, če se delo brez odmora nadaljuje, tedaj se nakopičita ta dva produkta v mišici in nastopi utrujenost. Če se s posebnim poudarkom volje naprej dela, tedaj pride do bolečin, ki končno delo ustavijo. Šele, če nastopi odmor, zmore kri nakopičene produkte utrujenosti odstraniti. Ko se je to zgodilo, potem pravimo, organizem si je odpočil; zdaj zopet more znova delati.

Sistematično delo, ki se pri kaki vrsti sporta vrši, zahteva vedno ene in iste gibe, eno in isto delo; s tem dosežemo, s to stalno vajo namreč, napredujočo navado, ki telo in duha napravi trdnjša in vztrajnejša. Vemo pa, da se ta zmožnost precej hitro izgubi, če prenehamo z vajami. To vedo zlasti vsi pri treningu za sport.

V celoti so povsem subjektivni znaki, ki pri utrujenosti stopijo v ospredje. Objektivno važno pa je, kako se srce in pljuča pri tej utrujenosti pokažeta. Splošno je znano, da se hipoma njihovo delo pomnoži. Ta pojav pa se v miru zopet umakne, ne da bi zapustil kako škodo.

Nekaj drugega pa je, če človek pri malenkostnem naporu že čuti težko dihanje in pomnoženo utripanje srca n. pr. po prestalem revmatizmu v členkih ali po davici. Težka sapa je vedno znamenje za to, da se v telesu uporablja večja množina kisika, ki ga je treba s pospešenim dihanjem nadomestiti. Če pa naglo dihanje nastopi že pri malenkostnih vzrokih, tedaj je to znamenje nezadostnega odpora dihal in tega ne smemo prezreti. Če se pokaže škoda na srcu ali pljučih, tedaj je treba vsako sportno delovanje opustiti. Seveda so lahko tudi bolečine oziroma obolenosti v nosu in žrelu, ki to povzročajo. Na noben način pa bi se ne smela težka sapa in stalno dihanje skozi usta prezreti. Posebno pažnjo pa je treba posvetiti ženskemu organizmu, kadar ta potrebuje miru.

Velike važnosti je, da se vsaka sportna dejavnost vrši v čistem, svežem zraku. Vpliv luči in zraka na telo in duha je velike koristi. Ne le da se telesne zmožnosti dvignejo, tudi vpliv na duševno stanje človeka je velik. Posebno meščani zelo žele in hrepene po pogledu v zelenje, po solncu in svežem zraku, kar je treba na vsak

način upoštevati. Kdor bi hotel ta zdravi nagon zatrei, bi napravil napako. Hvala Bogu, da se dandanes ta napaka več ne dogaja. Ze mali otročiček se nevede obrača proti luči; vsaka stvar išče solnce in zlasti doraščajoči človek ga prav mnogo potrebuje.

Zračne in solnčne kopeli so se dandanes že povsod uvedle. Pogosto je mogoče z njimi vred gojiti tudi gimnastiko in plavanje. Pri hladnem vremenu se lahko oblečen človek sam od sebe spravi na pot, ko manjkajočo toploto skuša doseči z vedno bolj poudarjenim in hitrejšim gibanjem. Prav različno se lahko to doseže: žoga, tekanje, skakanje, igre nudijo dovolj prilike za to. Pri močnem solncu pa je nevarnost, če je telo predolgo izpostavljeno močnim solničnim žarkom. Vpliv solčnih žarkov je dvojen: fizikalichen in kemičen. Dokler človek ni navajen dolgotrajnega solnca, zlasti na glavo, se more pojaviti rdečica in pripekanje na koži, glavobol in utrujenost. V težjih slučajih pride do solnčnega pika (solničarice), ki zahteva takojšnje pomoči. Takega človeka je treba prenesti v hladen in miren prostor. Glavo je treba položiti visoko in jo hladiti z mrzlimi obkladki; prav tako tudi na hrbtu. Hladeče pijače so koristne toda le, če je oboleli pri zavesti.

Vodni sport v obliki vesljanja, plavanja in žoganja je zelo priljubljen. Plavanje je telesna vaja, ki zahteva od srca in pljuč zelo mnogo. Koristi pa za razvoj oprsja in mišičevja v splošnem prav zelo.

Dolgo bivanje v hladni vodi pomeni čezmerno oddajanje toplote. Opazamo lahko, da imajo plavalci, ko pridejo iz vode, višnjeve ustnice in blede barvo obraza. Tresejo se po vsem životu. Kurja polt jih oblije in precej časa traja preden se zopet normalno počutijo. Vzrok vsega tega je, ker so izgubili v mrzli vodi mnogo telesne toplote. Ta okolnost uniči prvotni učinek utrjevanja z vodo in je vzrok za prehlajenje. Zato naj bi se plavalci ne držali dolgo v vodi, ampak le kratko dobo, toda pogosteje, ker s tem dosežejo tudi potrebno utrditev, ki jih varuje pred prehlajenjem.

Pri vseh vrstah sporta je velike važnosti, kakšna je človekova koža in kako odgovarja na razne vplive, katerim je izpostavljena. Zdrava, normalna koža je napeta, toda mehka, kri jo dobro pretaka in se ne da od mišic dvigniti. Barva kože sicer ni posebno važna in ni se treba bati, če je kdo stalno bled. Bolj kočljiva je sivkasta ali rumenkasta barva kože.

Koža ne služi le kot obleka telesu, ampak tudi za urejanje telesne temperature, je sedež tipa in izločuje znoj in maščobo. Nega kože je za vsakega človeka zlasti za sportnika velike važnosti. Umivanje s toplo vodo in nežno učinkujočim milom je zelo potrebno. S tem se očistijo luknjice, kar povzroča redno izločevanje znoja, saj vemo, da je to važen pogoj za zdravje. Pri raznih vrstah sporta pa je treba še posebne nege kože. Pri zimskem sportu je treba obraz namazati z dobro kremo. Pa tudi poleti pri izletih na planine je to potrebno, da se prepreči solničarica na visokih gorah. Pri dolgotrajnem potovanju in jezdenju se lahko ranijo noge. Zelo vlažna koža more postati zbirališče za razne bakterije. Če se na tistih mestih še koža odrgne, tedaj nastane vnetje z vsemi neprijetnimi posledicami. Temu je treba že vnaprej priti v okom, zlasti s pogostim umivanjem, seveda v ne prevročem stanju, potem drgniti z toaletnim špiritom, da se koža popolnoma osuši. Končno je treba kožo na osumljenih mestih namazati z vazenolom.

Večkrat slišimo tožbe nad čezmernim znojenjem. Znano je, da se to ne sme preprečiti. Kdor pa trpi na tem, naj skuša telo na poseben način negovati s pogostimi toplimi kopeli in hladno prho, z zelenjadno hrano, sadjem in salato in seveda tudi s snažnim perilom.

V slučaju hitrega razgretja in naglega ohlajenja je nevarnost za prehlajenje. Današnji čas je besedo »prepih« izločil iz svojega besednjaka. Res pa je, da je življenje na prostem, poraba mrzle vode pri negi telesa mnogo pripomoglo, da preprih ni več tako strašen pojem, kot je bil nekdaj. Pozabiti pa ne smemo, da je

naglo ohlajenje velike vročine vedno nevarno. Koža, ta organ človeškega telesa, ki naj regulira toploto, ne more svoje naloge tako hitro vršiti, ampak le bolj počasi. Na ta način pride pri hipnem ohlajenju do tega, da zastane kri v drobnih žilah. Vemo pa, da je vsaka motnja pri krvnem obtoku vsaj neprijetna, če že ne nevarna. Utrjevanje res varuje proti prehladu, toda ne utrjevanje za vsako ceno, da bi se človek izpostavil preveliki in predolgotrajni izgubi toplote.

To je tudi vzrok, zakaj kopanje in plavanje nima vedno pravega učinka. Bivanje v mrzli vodi pomeni za človeško telo veliko osvežitev, ki jo še pospešuje gibanje. Pa tudi zračne kopeli imajo dober vpliv. Toda zračne kopeli v mokri kopalni obleki na noben način niso priporočljive; sušenje kopalne obleke porabi namreč preveč toplote, ki je telo ne more brez škode oddati.

Človeška čutila so pri sportu zelo napeta. Oko ima naporno delo, seveda je to delo tudi lepa vaja zanj. Po očesu prihaja reakcijska zmožnost, to je pripravljenost, to dvoje se izpopolnuje. Pri nekaterih sportnih panogah je treba oči varovati, tako pri tenisu, smučanju, tudi drsanju proti žarki solnčni luči. Poleg tega je pri teh sportnih vrstah tudi še refleks snega izredno velik. Pri daljših turah, pri katerih sportniki nimajo sivih ali zelenih očal, se lahko razvijejo neprijetne bolezni v očeh, ki morebiti pridejo celo do slepote.

Važna stvar pri negi telesa posebno pa za sport je prehrana. Vprašanje, kaj prav za prav spada k človeški prehrani so znanstveno popolnoma točno dognali. Nemogoče pa je, vsakteri človeški organizem smatrati kot za stroj, ki bi se mu dovajala le preračunana množina hrane. Da se neposredno pred sportnim izvajanjem ne sme mnogo jesti, da se med kopanjem in plavanjem in pred vsakršnimi tekmami jemlje le omejeno mero hrane in zlasti kvečjemu osvežujoča okrepčila, o tem ni več dvoma. Neposredno ob telesni utrujenosti človek ne občuti glada; šele po primernem počitku ga tembolj čuti. V tem kaže človeško telo samo najpravilnejšo pot. Prebava je pri velikem in težkem telesnem delu omejena z utrujenostjo, kmalu po kratkem odmoru pa se zopet poživi.

Velike važnosti je pijača. Zaradi povečane oddaje vode z znojenjem nastane pri sportu hitro in močno občutje žeje. Največkrat to žejo gasimo v kolikor mogoče velikih množinah ledeno mrzlih tekočin. Zdaj pa nastane pri prejetanju in prebavi te velike množine tekočih snovi, pa najsi je tudi samo voda, za želodec vendarle preveliko delo, zlasti še, če je pijača mrzla. Najbolje je seveda res, da gasimo žejo s čisto, svežo vodo. Zapomniti pa si je treba, da jo uživamo le v malih požirkih, da s tem žejo v sluznicah odstranimo. Zelo krepčilno in osvežujoče je, če pridenemo sveži vodi sladke sadne odcedke. Prav tako je tudi mrzlo mleko zelo žejo gaseče sredstvo; ne smemo pa ga uživati brez nekaterih grizljajev trde hrane. Mleko samo se namreč takoj zasiri v želodcu, potem se tvorijo težko prebavljive sirove kepice, kar je pogosto povod za razne motnje v prebavi in tudi za razne slabosti.

O učinkih raznih alkoholnih sredstev smo si danes že popolnoma na jasnem. Če alkohol uživamo tudi v zelo majhnih množinah, občutimo takoj, da pojema zmožnost centralnih živcev, torej možganov in hrbtenjače. Zato je alkohol vedno in v vsakem slučaju škodljiv.

Zelo priljubljen za osveženje sta čaj in kava. Kofein povzroča lahko draženje srca, s tem se v trenutku dvigne zmožnost. Istočasno pa se vznemiri centralni živčni sistem, s čemer se utrujenost mišic omeji, ker rabijo v tem slučaju mišice manj vpliva za gibanje. Seveda pa so te hipne zmožnosti silno kratkotrajne, ker delujejo vselej samo neposredno po užitju kofeina. Pri stalni uporabi pa lahko pride do težkih živčnih motenj, pa tudi do srčnih hib. Ker torej od teh poživil nimamo pričakovati trajnih učinkov za naše telo, je najbolje, da se tudi teh vzdržimo, kajti enkratno boljše in živahnejše razpoloženje more imeti za posledico večjo ali manjšo oškodbo.

Čaj, zelo lahek, žejo zelo gasi, toda o njegovih učinkih si moramo zapomniti isto, kakor o kofeinu.

Vpliv telovadbe in sporta na živčni sistem je zelo ugoden, če se vzdržimo vsake pretiranosti. Živci so prav tako, kakor mišice, podvrženi utrujenosti in četudi so z dobro voljo že uravnani do večje dejavnosti, je vendar tudi za nje določena mera za delo.

Pogosta izmenjava telesnega in duševnega dela ima vedno dobre posledice, zlasti še, ako sport ne zahteva koncentracije duševnih sil, t. j. če niso s tem v zvezi pretirane zahteve. Le v popolnoma svežem in izpočitem organizmu more človek sodelovati pri kakršnikoli tekmah, ne da bi se mu pozneje pokazale slabe posledice. Nemogoče je, da bi sportnik po intenzivnem sportnem delu lahko takoj sedel k duševnemu delu. Možgani in kri so zaradi večjega dela prenapolnjeni z ono snovjo, ki nastane pri utrujenosti. Zmotno je misliti, da bi se to stanje dalo odstraniti z izpremenjenim novim delom. Edino pravi počitek v tem slučaju je spanje in to ne sme biti prekratko. Nezadostno spanje zaenkrat morebiti nima slabih posledic in ga prilično lahko premagamo, toda trajno bi to pomenilo velike motnje v našem zdravju, pa tudi zmanjšano zmožnost za naše delo v vseh panogah.

Umevno je, da sportni tekmovalci v skupnem sportnem delu dosegajo lepe pozitivne uspehe: splošno občutje se dvigne, pogum in samozavest se ukrepita, veselo razpoloženje pospešuje delo, žalostno razpoloženje pa prinaša razdraženost, nezmožnost celo za navadno delo.

Premaganec v sportnih tekmah naj ne vzame tega preveč tragično in naj ne pusti, da bi se slavohlepe in njegova osebna občutljivost pokazala v premoči.

Brez dvoma pa tudi duh človekov pri sportu mnogo okoristi in je potem njegov vpliv na telesno in duševno prijetno občutje odločilen. Higijena sporta posega v prav mnoga polja, najvažnejše pa je izmenjava telesnega in duševnega dela, kar prinaša ravnovesje in obojestransko izpopolnitev.

Franjo Neubauer:

Ali moliš ?

*Ali moliš zame,
ko se prebudim,
ko od sanj izmučen
v novi dan strmim?*

*Ali dvigaš prošnje
na visoki svod,
ko čez zemljo lije
žarke solnčni vzhod?*

*Ali se spominjaš
težkih ur, minut,
ki v neskončnost vleče
čas jih ljut in krut?*

*Ali ti pobožnost
šepetá v večer,
ko ni zame lune
ne zvezdá nikjer?*

*Mòli zame proče
cvetno ti deklè,
dókler še ti v srcu
lilija cvetè!*

**Z julijem, t. j. drugo polovico leta, bodo prejeli Vigred
le oni naročniki, ki imajo račun poravnán.**

Kupuj domače blago!

Danes, ob času velike gospodarske krize skušajo v vseh državah čim bolj omejiti vsak nepotreben uvoz in skušajo ljudstvo vzgojiti k temu, da bi v čim višji meri kupovalo samo domače blago. V vseh državah vlada danes velika brezposelnost, mnogo obratov je ustavilo delo, mnoge tovarne so odpustile delavstvo ali pa ga zaposlujejo mnogo manj ali pa samo nekaj dni na teden. In neprestano še prihajajo glasovi, da ta ali ona tovarna hoče odsloviti delavstvo ali pa taisto vsaj občutno reducirati.

Zato je umeven in umesten klic: »Kupuj domače blago! Ne kupuj brez potrebe tujega blaga, da ne bo še več domačega delavstva ob delo in zaslužek!«

V Avstriji se je že pred leti delala propaganda, naj prebivalstvo pije samo domače pivo in naj ne uživa inozemskega, pri čemer je prišlo zlasti v poštev češko pivo. In lani je bila stavljena v avstrijski zbornici interpelacija, zakaj se naročujejo dobovi železniški pragi iz Jugoslavije, češ, da je doma dovolj bukovega lesa na razpolago. Ni dvoma, da je dobov les mnogo trpežnejši nego bukov, vendar od tiste dobe ni bil naročen ne en hrastov železniški prag več v Jugoslaviji, in jugoslovanski ponudniki so odšli praznih rok. V Avstriji so bili že pred leti vpeljani tako zvani »Avstrijski tedni«, po celi državi so bili nabiti lepaki s pozivom: »Kauft österreichische Waren!« — kupujte avstrijska blaga!

Ali pa na Angleškem! Država je vpeljala carine, da zabrani uvoz tujega blaga. Na Angleškem so danes parola »Štirji B«: Be british and buy british — t. j.: Bodi britanec in kupuj britansko blago! Ko je angleška kraljica za zadnje božične praznike nakupovala v Londonu, je eno »Miky — miš« poslala trgovini nazaj, ker ni bila izdelana na Angleškem.

Po vseh državah se poudarja: Mnogo manj brezposelnosti bi bilo v deželi in državi, če bi bolj pospeševali domačo proizvodnjo, če bi manj kupovali tuje blago.

Pravi se, da do 80% nakupov oskrbi ženstvo. Torej se mora zlasti ženstvo vprašati, kakšno blago kupuje: domače ali tuje? Naravno je, da se dela baš tudi v ženskih listih velika propaganda za nakupovanje domačega blaga. Tako je n. pr. pisala »Mädchenzeitung«, organ zveze katoliških dekliških društev Avstrije: »Kdor kupuje inozemsko blago, ne da bi bilo potrebno, oškoduje domače delavstvo. Ta sopovzroča brez premisleka, da vedno novi ljudje v domovini izgubljajo delo in kruh. Ta slabi kupno vrednost avstrijske valute, ta je vzrok, da je trgovska bilanca očetnjave vedno slabša in da je davčno breme vedno večje. In pri tem mnogi često niti ne vedo, da bi s patriotičnim ponosom morali gledati na to, da se v gospodarstvu ali gospodinjstvu, v lastnem malem ali velikem gospodarskem obratu vsega varujejo, kar nas zaslužnjuje inozemstvu. — Bilo bi prezanimivo vprašanje, koliko naših čitateljic je do zdaj samo enkrat mislilo na to, da naj se obnašajo avstrijsko, da naj izdajajo svoje šilinge za domače blago in ne za inozemsko. Ali ne bi hotele enkrat malo misliti na to, od kod je sir, ki ga rabite za malo južino; ali kozarec marmelade, ki ga postavite v omaro; obleko, ki ste jo naročile in klobuk, ki ga kupite jeseni? Dajte vendar brezposelnim svoje domovine, domači industriji, poljedelstvu naših avstrijskih kmetov, marljivosti našega ljudstva, kar izdate! Ne pustite, da vaši šilingi brez potrebe romajo v inozemstvo, če ste domovini zvesta dekleta. Kupujte avstrijsko blago!« — Na podoben način poziva žene list »Frauenzeitung«.

Analogno velja za slovenske žene in dekleta:

Kupujte jugoslovansko, kupujte domače blago!

Poročila in dopisi

Hajdina pri Ptuju. Da tudi tukaj živahno deluje Dekliška zveza, naj zve po teh skromnih vrsticah ves širši krog čitateljiv »Vigredi«.

Dekliška zveza redno vrši mesečne sestanke s pestrim sporedom, kjer obravnava vsa najvažnejša vzgojna vprašanja, skrbi za pošteno zabavo, goji strogo versko življenje in budi narodno zavest med članicami, katere bi naj bile kvas za druge, ki še nočejo ali ne upajo blizu. — Dne 4. aprila je pa združena katoliška mladina, to je D. Z. in fantovski odsek bralnega društva praznovala slovesno »Materinski dan«. Zjutraj s skupnim sv. obhajilom, popoldne pa je ob nabitih polni dvorani Društvenega doma priredila v čast materinstvu slavnostno akademijo s petjem, deklamiranjem, recitiranjem pisateljskih del Cankarja in Meška v proslavo slovenske matere. Domači č. g. župnik Skuhala je v slavnostnem govoru čestital slovenski materi in obenem opozarjal na velike dolžnosti krščanske matere, ter kazal na največji vzor matere, prečisto in presveto Mater in Devico. K zaključku proslave pa so šoli odraščajoče deklice in njih mlajše sestrice precizno izvajale »Jezušček med cvetjem«, versko igrico, ki je vsled svoje ljubkosti in nežnosti marsikomu privabila solze v oči. — Radostnih src so šle tokrat iz dvorane naše stare mamice, ker so uvidele, da smo mladi s svojimi načrti in programi vsaj za en dan prenehali in se spomnili marljivih delavk v ožjem krogu domače družine.

Dne 5. maja pa je D. Z. slavila 10 letnico svojega delovanja in obstoja. Ustanovljena je bila namreč meseca maja 1922. leta. — Ob tej priliki je bila D. Z. posebno počaščena. V svoji sredini je imela predsednico Slov. kršč. ženske zveze gdč. Anico Lebarjevo iz Ljubljane, kot svojo slavnostno govornico, ki je vneseno in iz srca govorila o ženskem apostolatu v sedanji dobi. Predavala je nazorno, se v teh pičlo odmerjenih uricah tako oživela v naše razmere, kot bi bila med nami že tedne in mesece. Njena gorka beseda je šla vsakomur do srca in daj Bog da bi v slehernem dekliskem srcu to seme vzkliko, rastle in rodilo bogatih sadov. Domača dekleta so pa za to priliko priredila nekaj pevskih točk, deklamacij in predsednica domače D. Z. je na kratko opisala celo zgodovino in delovanje D. Z. v prvem desetletju, kakor sledi:

Meseca maja leta 1922 se je ustanovila tukajšnja D. Z. na pobudo takratnega domačega kaplana č. g. Vek. Skuhala. Želje in težnje po tej strumni organizaciji pa je gojila hajdinska ženska mladina že delj časa, saj že pred svetovno vojno, ko je bivša Slov. kršč. socialna zveza gojila mladinski pokret pri fantovskih in dekliskih odsekih, je tudi tukaj agilnejša ženska mladina pri-

pravljala tla za deklisko organizacijo. To delo je bilo silno otežkočeno radi pomanjkanja društvenih prostorov. Temu je bilo pomagano, ko se je leta 1913 pozidal Društveni dom. Morda bi se bila že tistikrat ustanovila D. Z. ko bi ne bila prekrizala lepih načrtov svetovna vojna, ki je za daljši čas pokopala vse nade napredno misleče mladine.

In v tem času je zrastel nov rod, tekem let je te pokopane želje uresničila mlajša generacija, kot oporoko v vojni strtih src.

Novoustanovljena D. Z. je začela redno prirejati svoje mesečne sestanke, igre, itd. Bila je kakor majhno dete, ki si ne zna in ne more pomagati. Dekleta so bila vajena svoj prosti čas brezskrbno izrabljati v ta ali oni namen, obenem pa tudi nevede organizatoričnega dela. Moral je predavati, deklamirati, skoro vse je predstavljal g. duh. vodja sam; skoraj da nam je bil kot »Mädchen für alles« — vendar to ni trajalo dolgo; dekleta navdušena so bila z vsakim mesečnim sestankom bolj pogumna in kmalu se je ob priliki sestankov vršila točka za točko izvajana od deklet.

Da se je pa namenu D. Z. res ustrezalo, je odbor D. Z. skrbel z vso vestnostjo. Na sestankih se je v predavanjih skrbelo za primeren pouk v vseh panogah ženske izobrazbe, pred vsem o lepem vedenju doma, v družbi, na potu, v cerkvi itd. — Veliko apostolsko delo je vršila D. Z. s širjenjem dobrega čtiva, z agitacijo za katoliško časopisje. Da prihaja »Slovenski Gospodar« v lepem številu v naše hiše, je zasluga organiziranih deklet. — Domači knjižnici je do sedanjega razmaha pripomogla mnogo D. Z., ko je ves prebitek pri svojih prireditvah z vstopnino in letno članarino poklonila v dobro društveni knjižnici. Naročala skupno »Naš dom« in ga brezplačno delila. — Veliko je storila D. Z. na polju dobroteljnosti. S svojimi različnimi zbirkami v denarju (imela je tudi socialni sklad, kamor je dajala denar od raznih daril in prostovoljnih prispevkov) in v živilih, kakor je pač naneslo, je skrbelo za uboge, podpirala hiralnice in sirotišnice, prirejala božičnice. Misijonsko misel je D. Z. gojila z misijonskimi igrami in predavanji, s čistim dobičkom podpirala Družbo sv. Petra Klaverja.

Versko mišljenje si je D. Z. prizadevala gojiti med članstvom in ljudstvom. Zahtevalo se je strogo versko življenje med članicami in na tem tem stališču obstoja še danes. Da je pa D. Z. to javno pokazala, se je pred šestimi leti slovesno posvetila Božjemu Srcu. Vse njene prireditve kakor verske tako narodne, so imele odtisek krščanstva. Narodno zavest je budila z vzpodbujanjem k ljubezni do rodne grude in svarilo se je

dekleta pred nepotrebnim odhodom v službe v tujino. Vršila so se predavanja o državo-voznanstvu, zato se je vzgajalo dekleta v spoštovanju do državne avtoritete.

V točki, nuditi ljudem pošteno zabavo in pravo omiko, pa je D. Z. delala po Slomšekovem principu: »Prava vera bodi nam luč, materin jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike!« Veselja v naši D. Z. ni nikdar manjkalo. — Če je bil kdo kedaj potr in to na tem »puklavem« svetu ni nič novega, se ga je znalo potolažiti. In ko so postali prostori med štirimi stenami društvenega doma pretesni, smo našli drug izhod in to so bili izleti v smehljajočo se naravo. — Poleg vsega smeha in petja je bil glavni cilj, prava omika. Zato je pa zveza zopet poskrbela z posebnimi izobraževalnimi tečaji, ki jih je po možnosti vršila vsako leto. — D. Z. je hotela biti popolna predstaviteljica ženstva pred javnostjo, zato je imela organiziran svoj mladinski naraščaj, s katerega uspehi smo bili zadovoljni. Ko so pa razmere nastale take, ki so kazale to opustiti, je D. Z. naraščaj razpustila. — V zadnjem času pa je vodstvo organiziralo v eno celoto vse ženstvo, tudi žene in matere v podporno članstvo. Žene in matere so se polnoštevilno odzvale.

Hajdinska župnija je precej obširna. Mnogo imamo deklet v D. Z. — a nekaj jih je že tudi »sfrčalo«. Kako se počutijo te ni znano. Največje gorečnice, ki so bile prvotno najbolj navdušene, so najprej zletele. — A to ni nič škodovalo. —

Srednja pot je zlata pot! Te, ki so vztrajale so hodile srednj pot in zato vztrajajo še danes. — Precej jih je pa že srečno poročenih in upamo, da imajo blage spomine nazaj!

Da je tekom časa dekliskemu organizatoričnemu pokretu mnogo nasprotstev ni treba posebno poudarjati, ker vsaka dobra stvar ima veliko nasprotstva. Pa »pokonc glave« k Solncu božjemu smo gledale, kadar je bilo najhujše; a ker nismo klonile, smo zmagale. Zahvaljen bodi Bog!

Vztrajnost vodi do polne zmage. Zato pa na pragu drugega decenija z novim ognjem in mladostno svežostjo na branik časti in poštenja vsa dekleta hajdinske župnije!

Marija Zeienik.

Naši najboljši odhajajo . . .

† ge. Miroslavi Tomažič v spomin!

Solnce je zašlo. — Enaki občutki so obdajali nas, ki smo stali ob odprtem grobu ge. Miroslave Tomažič, posestnice pri Sv. Marjeti niže Ptuja, dne 19. marca, t. j. letos na Jožefovo.

Kako ne bi žalovali, saj je umrla žena; globokoverna, pobožna, delavna, ki je vršila s svojim lepim zgledom pravo poslanstvo svetopisemske žene. — Bog je blagopokojno

obdaril z vsemi zemeljskimi dobrinami; pa na to ni bila nikdar prav nič ponosna in od svojega bogastva je rabila malo zase, kajti gospa Miroslava je bila skromna, preprosta. Zato so bili njeni dobri znanci preprosti in ubogim je imela vsak dan kaj podariti. Od teh svojih del krščanske ljubezni, ki jih je tako rada vršila, ni spravljala na visoko spricho drugih, temveč dajala je na tihem, skritem. — Bila je pač prava karitativna žena, saj je je bila sama dobrota in prijaznost je sijala raz njen skoraj vedno se smehljajoči obraz. Dobra vsem in za vse. Poslom, delavcem je bila mati ne le gospodinja in je tudi prav po materinsko skrbela za njih dušni in telesni blagor. Kot mati je bila svetica, tako vestno je vršila svoje materinske dolžnosti, ter vzgojila svojo hčerko-edinko v strahu božjem. Z veliko požrtvovalno ljubeznijo je skrbela za hčerkino vsestransko izobrazbo. Pri vzgoji svojega otroka ni bila samo mati, temveč tudi umetnica. Saj ji je pa tudi za vse to njena hčerka, sedaj že poročena soproga učitelja ga. Micika Geč globoko hvaležna. Kako ne, saj je pokojna gospa, kot je sama večkrat dejala, po rani smrti svojega moža živela samo za Boga in za svoj edini zemeljski zaklad, za svojo hčerko. — O, taka mati, saj si svetnica! — V njeni ugledni hiši je imela veliko zaslombo vsaka dobra stvar; zlasti naklonjena in pripravljena vsakomur na uslugo je bila gospa Miroslava velika prijateljica katoliških mladinskih organizacij. Tem je dala vse, kar je je mogla in mnogokrat doma opravljala težavna opravila pri obširnem gospodinjstvu sama, samo, da je njena inteligentna hčerka laže nemoteno svoje moči posvetila dekliski organizaciji, zlasti tedaj, ko je bila ta pri Sv. Marjeti šele v razvoju.

Pokojnica, čeprav že v letih, šest decenijev je štela, ko jo je bela žena pokosila, je bila mladostno sveža, če se je v njeni navzočnosti govorilo o kaki novi dobrodelni akciji, v splošnem mladostno sveža, za vsak dober napredek v javnosti ali na socialnem polju. Neznatna je hotela živeti, a vendar je bila gospa Miroslava velika med nami, velika po svojih vrlinah.

Prvi dnevi prihajajoče zgodnje pomladi so bili vedno moji ljubki prijatelji, a za sedaj jih ne maram; zakaj ti dnevi so nam s seboj v večnost speljali del solnca, del toplote, polovico ljubezni.

Samo spomin so nam pustili, spomin, ki ostro reže v to ubogo človeško srce. Za nas, ki žalujemo za njo, vigred letos ni bila nič lepa. Ko se bo čez leto in dan zopet povrnila, bo nam vzbujala spominov na zadnje dni gospe Miroslave. — Pa le vzbujajte se nam spomini na to mrtvo srce v grobni ruši, ki je bilo tako plemenito, da se učimo njegovih plemenitosti!

Blagopokojni pa, ki je ob vsaki nevihti in vsakem trpljenju ogrevala svoj duh na božjem Solncu, naj sveti večni Žar! — M. Z.

Droben spomin ob izstopu iz šole lahko kupijo učiteljice svojim učenkam pri upravi Vigredi, Ljubljana, Masarykova cesta, Vzajemna zavarovalnica, namreč knjižico »Med pomladjo in poletjem« za 10 Din. Tam se dobi tudi lepa povest v verzih »Henoh Arden« za 8 Din.

Zaprte duhovne vaje v Lichtenthurnovem zavodu v Ljubljani. Tekom letošnjih počitnic se bodo v imenovanem zavodu vršili sledeči tečaji zaprtih duhovnih vaj:

1. Za meščanske gospe in matere od 29. junija zvečer do 3. julija zjutraj. Prijaviti se je treba vsaj do 15. junija.

2. Za učiteljice in uradnice od 14. julija zvečer do 18. julija zjutraj. Prijaviti se je treba do konca junija. (Posebna vabila se letos ne bodo pošiljala. Vabljeni so ne le

bivše zavodove gojenke, ampak vse, ki žele v duhovni samotni dati svoji duši novih moči.)

3. Za matere z dežele od 28. julija zvečer do 1. avgusta zjutraj. Prijaviti se je treba do 15. julija.

4. Za dekleta od 12. avgusta zvečer do 16. avgusta zjutraj. Prijaviti se je treba do konca julija. — Po potrebi bo še en tečaj za dekleta v drugi polovici avgusta.

Oskrbnina (hrana in stanovanje) znaša za vse tri dni 100 Din.

Prijave — ustmene in pismene — sprejema vodstvo Lichtenthurnovega zavoda v Ljubljani, Ambrožev trg.

Snov za otroške igre na prostem se dobi pri Slov. kršč. ženski zvezi v Ljubljani, Miškovičeva cesta 5.

Naši pomenki

Čas je zlato. V teh časih splošne gospodarske krize pač vsi mislimo, kakor Ti, kako bomo nadalje živeli. — Glede Tvoje negotovosti zaradi poklica pa prečitaj tudi zadnji odgovor »žrtev usode«. — Vsaka zaljubljenost je kot nekaka opojnost, ki se navadno hitro razkadi. In Ti sama pišeš, »ne on, ne drugi ne vedo.« To je pa zraven še potrata časa, zgoraj si si pa nadela tako lepo ime. Tako sanjarjenje je brez vsakega cilja in je najbolje, da ga hitro odpodiš z delom, čitanjem ali s sodelovanjem pri društvu, saj ga imate. Potem tudi ne boš imela toliko časa misliti na bolezen in drugo. Le poskusi, pa bo šlo!

Jadro brez krmila. Tvoje pismo, ki je en sam krik po ljubezni, mi je zopet pokazalo, kako velik razloček je med pravo, resnično ljubeznijo in nepravo, sebično. Nič naj Ti ne bo žal, da je prišlo do preloma. Saj zdaj Ti mora biti jasno, da nikoli ni ljubil Tebe, ampak le Tvoje posestvo! In če se Ti je kdaj zdelo, da velja ljubezen Tebi, zdaj lahko spoznaš, da tista ljubezen, ki jo prejemamo, ne da miru, pač pa ona, ki jo dajemo. Nikar pa naj Ti tudi ne bo žal za ljubezen, ki si jo delila! Saj nisi vedela, da je drugi ne smatra za Tvoje najboljšo, ampak le nekaj za nameček; Bog Ti bo Tvojo, zdaj razočarano ljubezen poplačal, če je bila čista in lepa. Morebiti pa Ti je tudi hotel pokazati, da želi Tvojo ljubezen kje drugje in Te je hotel naučiti, da pričneš ljubiti tudi tiste, ki jih doslej nisi ljubila. Zapomni si: zavest, koliko jih ljubiš ali ne ljubiš, je merilo za Tvoje bogastvo ali revščino. — Seveda lahko še pišeš in v Tvoj naslov bi rada imela.

Leontina. O, seveda poznam deklinško srce, saj če bi tudi sama ne bila preštudirala svojega srca, sem se že marsikaj naučila v teh letih, kar sem gospodinja tega-le koticčka. Tako prav dobro vem, da si ljubezen ne da ukazovati in se ne potvarjati. In mi katoli-

čani to še bolje razumemo, ker vemo, da je Bog ustvaril človeška srca, da osrečujejo drugo drugo in končno v lepi, blagoslovljeni zakonski skupnosti hite k večni Ljubezni in vodijo s seboj še druge — svoj zarod in njegove potomce iz roda v rod. Večkrat smo na tem mestu trdile, da je za zakon treba razuma, zmožnosti in srca. Kakor opisuješ, je pri Vama vse troje; zato upam, da se bo vse po sreči uredilo in se med čakanjem lepo pripravljaj na svoj bodoči poklic!

Skrita — nepoznana. Najprej prav iskrena Ti hvala za voščilo k mojemu godu, zlasti pa še za duhovni šopek. Kdaj si mogla zbrati toliko lepih molitev in žrtev? Gotovo si vezala šopek kar mesec dni. Iskrena Ti hvala! Saj božje pomoči prav zelo potrebujem in na Tvojo prošnjo mi je bo Bog gotovo rad dal. — Kako je s Tvojim zdravjem, ko tega nič ne omenjaš? Sporoči!

Melisanda. Tvoji prošnji sem se prav rada odzvala in vsak dan priporočam Tvoj odločilni korak Bogu, kakor si želela. Trdno upam, da ne zastoji!

Srce — oltar. Prav lepa Ti hvala za voščilo k mojemu godu. Da bi se le uresničila! Zdaj pa še k Tvoji zadevi, v kateri želiš sveta! V času šolanja v gospodinjski šoli se Ti je pojavila želja po samostanskem življenju, a starši so Te želeli domov in si ubogala, pa že se je pojavil snubec, pošten, katoliški kmečki fant, s katerim bi se mogla poročiti šele čez 10 let, ko bo prevzel posestvo. Večkrat pa si že slišala, da dolga ljubezen ne vodi v srečen zakon in ker nisi do njega čutila prave ljubezni, si se mu odpovedala. Nikakor pa bi se ne branila ustanoviti lepe družine, a s katerim drugim. In zdaj ne veš, če je bilo to prav. — Kolikor spoznam iz Tvojege pripovedovanja, ni v tej Tvoji odločitvi nič napačnega. Poleg velikega daru proste volje je Bog podaril človeku tudi dar razuma in preudarka. In pa,

ker si vso zadevo v iskreni molitvi izročila Bogu, se bo gotovo vse prav uredilo. Vselej pa me bo veselilo, kadar se zopet oglasiš.

Slavček. Ze prav, da si prišla k nam in kar vesela sem Te, ko se pri delu v božji naravi tako dobro počutiš. Prav je, da se želiš temeljito priučiti gospodinjstvu, ker se

nameravaš poročiti. Ali ni bil v Vaši župniji nedavno gospodinjski tečaj? Ali morebiti bo kje v bližini? To bi bilo nekaj kakor našč zate! Službe Ti ne morem tu nobene priporočiti, ker čaka v Ljubljani par sto deklet na službo. Morebiti se Ti bo posrečilo kje v bližini doma.

Naš Rožni dom v juniju

F. G.:

V juniju.

Ne spominjam se več, če sem že pravila, kako je Metka takoj prvi mesec po poroki izvolila Kristusa za kralja svojega novega doma. Pa to bi me že same ugani-le, saj pri Metki bi sploh ne moglo biti drugače; prav tako ne bomo posebej razpravljale, kako ona prav v juniju posebno časti Srce Jezusovo in kako skrbi, da v tem mesecu skupno obnovijo posvečenje.

Letos Metka vneto študira in rešuje še neko drugo vprašanje. Ko je namreč takrat proti koncu zime po radiu poslušala govore s treznostnega kongresa, so se njene misli vrtile le okrog vprašanja: kaj naj pa jaz v svoji mali družinici storim za treznostni preporod Slovencev? Vedela je, da ne more storiti nič velikega, da pa mora k skupnemu trudu požrtvovalnih delavcev na treznostnem polju prispevati svoj majhen, skromen delček. Prav tako bi nič ne zaleglo, ako bi govorila o zdržnosti staremu Križmanu, ki se je pri pi-jači postaral in je samo takrat trezen, kadar nima nobene pare v žepu. Tudi stare Maruše ne bo šla spreobračat, ki tolikokrat obleži v jarku, pa le trdi, da želodec ne prenese drugega kakor kozarček žganja. Še za viničarske otroke v vinorodnih krajih ji je hudo in ne ve, če bi dosegla kakšen uspeh; saj niso krivi sami, ko bi za zajutrek radi mleka, pa je le in le vinska juha.

Pri teh zadnjih, nedolžnih žrtvah so se ustavile njene misli. Saj je premnogokrat tako: ne bi pili alkohola, ako bi jim ponudili kaj drugega. Kadar možaki težko delajo na domačem polju, takrat jim ženske pripravijo tečno hrano; klobase in prekajeno meso so do pomladnega dela bile spravljene, češ: pozimi je vse dobro;

to bo za poleti, ko več trpimo. Kadar pa dobe dninarje ali če gredo naši moški delat kam drugam, pa je prva gospodinjska skrb, da preskrbi dovolj žganja. In vse njeno opravičilo so one vedno ponavljajoče se besede: »Ne smem biti umazana in moram pač dati tako, kakor je navada. — In takole, kadar mora oče na dnino, večkrat pove soseda: »Sami smo doma in ni vredno kaj prida kuhati; kar malo čaja — seveda z rumom — bom pripravila.«

Metka včasih kar omaguje in obupuje, da bi res mogla spreobrniti narobe svet. Da bi se nehala ono, ko vaški krčmar vse poletje ugiba: »Pri Poljancu imajo pa danes tesarje, Kovačevi pa sejejo ajdo — je bil otrok že navsezgodaj tukaj, ko je prišel po žganje.« To, ravno to, da bi brez žganja ne šlo delo od rok, ji nikakor ne gre v glavo. Saj vendar njen Janez pravi, da je po žganju tako dremoten in len in pa še tako žejen, da bi kar naprej pil. In kadar takole okrog šentjanževega prihaja prve dopoldanske ure iz senožetov in toži, kako mu je vroče in kako je žejen, bi se mu ona gotovo ne prikupila, ako bi predenj postavila merico žganja. Za malinovec pa je že večkrat dejal, da to ni prenapačna pijača...

Toda ne samih besed in razmotrivanj in še statistik, koliko škode nam je že povzročila ta nesrečna pijača; delati moramo začeti, še letos, takoj. Zato je Metka sklenila, da pri Dolinarju nihče več ne bo dobil za malico žgane pijače; nič ne reče, da ne bi katerikrat prinesla na mizo liter vina, če bi res imeli v hiši take goste, ki bi zamerili, ako ga ne bi prinesla na mizo. Ampak ženskim dninaricam in poslom in ženskim gostom pa res ne bo več stregla z alkoholom.

Metka je umna gospodinja; še sedaj hrani v kleti nekaj jabolok in prav trdno

upa, da bodo počakala še novih. Kadar hoče sedaj spomladi prav posebno postreži, pa jih prinese po kosilu košarico na mizo. Sedaj bo pa še laže varčevala z njimi. Prve jagode so že zrele in kadar dobi ljub obisk, postreže z njimi. Prepričana je, da z jagodami prav toliko ustreže kakor bi z rumovim čajem ali pa z likerjem. — Seveda, Metka je obiskovala gospodinjsko šolo in vsaj približno se ji sedaj vedno posreči, da pravilno prehranjuje svojo družino. Zato ji pač nikdar ne pride na misel, da bi grabljevkam na travnik nesla za malico osladkorjene jagode; koliko bi jih pa moralo biti in pa — saj veste, da jagode niso najbolj tečne. — Pa tudi svojim dninaricam lahko postreže s pomladanskimi sadeži; prav vselej so vsele, kadar jim za popoldansko malico postavi na mizo kuhane in ohlajene borovnice ali češnje. Navadno sadje skuha že opoldne, nareže vanj črnega kruha in postavi na hladno; pa pravijo, da je veliko boljše in tečnejše kakor kava. — Včasih pa otroci nanosijo Metki toliko jagod, da bi svežih nikakor ne mogla porabiti. Zato je nakuhala že mnogo marmelade, pa tudi odcedek je že pripravila za ono najhujšo poletno vročino. Drug mesec, ko bodo ženske pri žetvi največ trpele in še pozneje, ko bodo pri mlačvi gospodinje tekmovala, katera bo bolj postregla svojim delavcem, se bo Metka lahko postavila: buhteljčki in krofi z jagodovo marmelado so izvrstni . . .

Gospodinjinino delo v juniju.

Vedno večja izbira zelenjadi nam prihaja iz vrta in ta mesec se prične že tudi prvo sadje. Nasajena salata, kolerabice, grah in druga novina se nam ponuja vsak dan na vrtu. Zdaj gospodinji ne dela jedilni list posebnih preglavic. Gospodinja pa tudi ve, kako zdravo in okusno je prav to mlado zelenje in zato skrbi, da ga na čim številnejše načine porablja.

Gospodinja mora paziti, da vsako stvar pravočasno jemlje iz vrta. Nekatere gospodinje imajo navado, da salatnih glavic ne rabijo prej, da ne začnejo uhajati v cvet. Škoda se jim zdi, morebiti zato, da se ne bi mogle ponašati z lepimi glavicami. Prav tako je tudi s kolerabicami. Poznam gospodinje, ki jemljejo iz vrta le tiste kolerabice, ki že počijo. Ne mislijo pa na to, da je taka kole-

rabica zelo poškodovana, rada otrdi in izgubi na okusu. V okolici mesta grah še precej pravilno porablja, toda le na ta način, da ga prinašajo na trg in vendar bi gospodinja lahko svoji družini na nešteto načinov izboljšala jedilne liste teh pomladnih tednov prav tudi z graham.

Gredice, ki smo jih izpraznile, je treba nanovo prekopati, pognojiti s kompostom ali tudi z gnojnico. Porabiti je treba vsak prostorček, ki se je izpraznil in ne šele čakati, da se izpraznijo vse. Gospodinja naj pazi, da ima mesec za mesecem pripravljeno novo salato prav do jeseni. Pa tudi pozno zelje se v tem času iznova lahko posadi. Najbolje je, da sadike posajamo zvečer ali po dežju. Endivijo za jesen je treba zasejati sredi junija.

Tudi na cvetlice gospodinja ne sme pozabiti. Za one, ki jih drugo leto rabi za sajenje, mora kar zdaj posejati seme. Za setev je porabiti bolj senčne gredice z lahko zemljo. Najbolje je, da seme posejemo na male prostore in ga potem z drobno prstjo skozi rešeto zasujemo, potem pa nalahno pritisnemo. Take dvoletne rastline bi bile: mačehe, polne marjetice, spominčice pa tudi klinčki, ki jih je pa treba še v tem letu parkrat pikirati (presaditi). Gospodinja na deželi z majhnim trudom in majhnim denarjem lahko sama marsikatero rastlino doma privzgoji, dočim jo je treba v mestu kupiti pri vrtnarju. Ima pa tudi več veselja z njo, ker si je je popolnoma sama vzgojila. Vse te našteje cvetlice rabimo kot lepotni nasad na grobovih, pred hišo ali tudi ob robu gred.

Okopovanje, pletev in zalivanje so tri stalna dela na vrtu v mesecu juniju. Čim temeljiteje gospodinja to troje vrši, tem več veselja in koristi bo imela od svojega vrta. Seveda pa mora za to delo po največkrat ukrasti čas od drugega dela, kajti junij ji da opravka na polju in tudi košnja se že prične.

Lončnice na oknih je treba pridno zalivati in jih varovati prahu, da tem lepše uspevajo. Gospodinja, bodisi žena ali dekle naj gleda, da od teh svojih dragih prijateljic teden za tednom prinaša v cerkev, da ne bo cerkev, dočim je zunaj vse v cvetju in zelenju, vsa pusta in prazna. Prav tako je skrbeti tudi za vaško znamenje in tudi za grobove, ki jih tako radi med poletjem pozabimo, ter šele v jeseni ocedimo in okrasimo. Takrat pa cvetje tako hitro slana umori, zato je bolje da grobove osnažimo in zasadimo že v pomladi, da potem ostanejo lepi čez poletje in imamo v jeseni, o vseh svetih, kar malo dela z njimi.

Češnje, jagode to je prvo sadje, ki se ga vsi zelo veselimo. Vse one gospodinje, ki nimajo na svojem posestvu vsaj ene češnje, naj si jo v jeseni to je pravočasno posede, da se pomladi začne razvijati. Dočim junij sadje zelo radi kar takoj porabimo, naj vendar gospodinja gleda, da bo vsaj nekaj od tega spravila v kozarce in napravila odcedke za čas bolezni.

Kuhinja.

Žemljevka z rabarbaro. Deni v kozico $\frac{1}{2}$ l vode, limonove lupinice in skorjico cimet. Olupi stebelca rabarbare, rezreži na drobne koščke in jih stresi v zavrelo sladkorno vodo. Rabarbaro kuhaj 6—8 minut, nakar jo odcedi. Nato zreži žemlje na tanke rezine, deni v pomazano kozico vrsto rezin, na vrhu teh plast rabarbare, zopet vrsto rezin in tako dalje, da so navrh rezine. Ko je posoda polna, prideni vodi, v kateri se je rabarbara kuhala, par žlic vina, 2 rumenjaka, vse skupaj dobro pomešaj, vlij na žemlje in rabarbaro, postavi v peč in peci pol ure.

Fižol s smetano. Operi in namoči zvečer $\frac{1}{2}$ kg belega ali kakega drugega fižola. Drugi dan ga soli in kuhaj v vodi, v kateri se je namakal, do mehkega. Kuhane ga odcedi ter ga stresi v skledo. V ponev deni 4—6 žlic kisle smetane in malo popra, ko prevre, polij po fižolu.

Fižol s sirom. Fižol pripravi kakor za smetanov. Zdrobi v skledi pol litra sira, prideni mu par žlic smetane, drobno zrezanega drobnjaka in zelenega peteršilja, vse skupaj dobro premešaj in deni po vrhu še toplega fižola ter postavi na hladno. — Tečna in

okusna jed za večerjo, ki jo gospodinja lahko že opoldne pripravi.

Piškotne rezine. 4 jajca, 2 žlici sladkorja, limonove lupine, 6 žlic moke. Rumenjake in sladkor mešaj, da dobro naraste. Prideni polgoma sneg beljakov, moko, drobno zrezane limonove lupinice, za nožev konico pecivnega praška. Deni testo v pomazan podolgovast model ali pekačo in počasi peci eno uro. Drugi dan zreži piškotni kruh na rezine, zloži jih v primerno skledo ali krožnik. Zavrvi $\frac{1}{4}$ l vina in 2 žlici sladkorja. Z ohlajenim polij piškotne rezine.

Vprašanja iz gospodinjstva.

Angela Z. iz Vrhnike je poslala to-le vprašanje: Katera mi more svetovati, kaj naj storim s temno modro volneno kopalno obleko, da bo držala barvo? Uredništvo prosi vse cenjene naročnice, da pošljejo svoje odgovore čimprej.

Pavla želi pojasnila, kako bi odpravila mole iz omare, kjer ima spravljeno zimsko obleko?

Katarina K. prosi navodila, kako naj snazi prtiček iz zelo nežnih čipk (na pajčolanu).

Doma in drugod

Koncert Marijinih pesmi je priredilo društvo akademk »Šavica« v petek, 29. aprila t. l. ob 8. uri zvečer v stolni cerkvi v Ljubljani in v nedeljo, 8. maja t. l. v kapiteljski cerkvi v Novem mestu. Proizvajale so se izbrane slov. Marijine pesmi, s spremljevanjem orgel in violine. Spored je bil ta-le: Guilmant: Ave Marija (orgle). Premrl: Hvalnica nebeške Gospe (zbor z orglami). Gerbič: Ave Marija (sopran, zbor in orgle). Zeleznik: Najlepša vseh devic (zbor z orglami). Salome: Grand Choeur (orgle). Sedelbauer: Ave Marija (sopran, gosli in orgle). Premrl: Moja mati (alt z orglami). Stegnar: Lepa si Marija (duet z orglami). Premrl: Hvalnica nebeške Gospe (duet z orglami). Hladnik: Cvete roža v božjem vrtu (sopran, zbor in orgle). Kimovec: Šmarnična (zbor z orglami). Prostovoljni darovi, ki so se pri tem nabrali se bodo porabili za dom akademk v Ljubljani.

Avstrijski misijonski kongres katoliških pedagogov v Maria-Zell. V okviru razstave »Avstrijski misijonarji kot kulturinosci v daljnem svetu« od 10. junija t. l. do srede septembra na znameniti štajerski božji poti

Maria Zell bodo od 10. do 13. septembra zborovale zveze katoliških učiteljev, akademikov in teologov. Drugi in tretji dan bo zborovala vsaka prej imenovanih zvez posebej. Na zborovanju učiteljev in učiteljic 11. in 12. septembra pridejo v razpravo nastopne teme: 1. Vzgoja k nadčasnemu in nadnarodnemu mišljenju. 2. Vzgoja v mednarodnem mišljenju. 3. Šola v boju duhov vseh narodov. 4. Misijonsko pedagoške naloge Avstrije. 5. Vzgojne in misijonske enciklike in učiteljstvo. 6. Praktično šolsko delo v misijonih. 7. Praktično šolsko delo za misijone. 10. in 13. septembra pa bodo vse tri zveze zborovale skupaj in obravnavale temeljni tema: »Odločitev za zahod bo padla na vzhodu« in z njim v zvezi: 1. Razgibanje duševnega sveta na Daljnem vzhodu. 2. Vlesila tiska na Daljnem vzhodu. 3. Daljni vzhod, društvo narodov in Cerkev. 4. Internacionale na Daljnem vzhodu. 5. Vprašanje vodstva na Daljnem vzhodu. 6. Delo za vzhod — blagoslov za zahod. Vsa pojasnila daje »Missionswissenschaftliche Vereinigung kath. Lehrer und Lehrerinnen im Kath. Lehrerbund f. Österreich. Wien, I. Stephansplatz 6.

Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša 25 Din, z mesečno prilogo 50 Din, če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le 20 Din; za inozemstvo 32 Din, s prilogo 64 Din. — Izdaja Konzorcij Vigredi (Vida Mašič) v Ljubljani, Masarykova c. 12. —

Uredništvo in upravništvo Masarykova cesta 12, palača Vzajemne zavarovalnice.

Doma in drugod

V zimskem semestru je na ljubljanski univerzi studiralo izmed 1856 rednih in 35 izrednih slušateljev — 290 rednih in 15 izrednih slušateljic.

Zene — milijonarke. V Ameriki je veliko število bogatašev, toda zanimivo je to, da je n. pr. v Zedinjenih državah 39% milijonarjev — žensk.

Umrljivost otrok. Pri nas je umrljivost otrok zelo velika, za 5 do 10% večja kakor v drugih kulturnih državah. Sigurno pa je, da bo umrljivost otrok tudi pri nas padla, kakor hitro se bo dvignilo obče blagostanje in higienska prosveta naroda. Ko so strokovnjaki proučevali vzročne vezi med umrljivostjo in prosveto, so prišli do tega zaključka, da gre visoka umrljivost paralelno z visokim odstotkom nepismenosti. Nekaj primerov: V Novi Zelandiji odpade na 1000 prebivalcev 9. smrtnih slučajev pri otrocih, nepismenih na 100 prebivalcev je samo eden. V Avstraliji je 11⁰/₁₀₀ smrtnih slučajev in 2% nepismenih, na Danskem 13⁰/₁₀₀ in 1% nepismenih, v Angliji 14⁰/₁₀₀ in 2%, v Ameriki 14⁰/₁₀₀ in 5% v Franciji 17⁰/₁₀₀ in 14%, v Avstriji 20⁰/₁₀₀ in 19%, v Jugoslaviji, Romuniji in Bolgariji 22⁰/₁₀₀ in 65% nepismenih, v Rusiji pa 24⁰/₁₀₀ in 69% nepismenih. Te številke nam jasno povedo, koliko moramo napredovati še pri nas v Jugoslaviji na polju prosvete in higijene.

Čuden parfum. Sudanske žene v Afriki se »parfumirajo« z dimom. Imajo neki poseben prostor, kjer napravijo ogenj, nanj pa denejo razne dišeče trave. Ko se začne ta trava kaditi, se postavijo v ta dim in se tako parfumirajo.

Matere s penzijo. Na Norveškem dobiva vsaka mati, ki živi brez pomoči od strani moža, državno penzijo brez ozira, ali je vdova ali ločena ali pa še neomožena.

Žena v sodobnem gospodarstvu. Statistika ugotavlja, da postaja število zaposlenih žen vedno večje. Zakaj? Ker je žena veliko cenejša delavka kot moški. Žena ne potrebuje niti družinskih niti drugih doklad, niti iste stalnosti kakor jo zahteva moški. Tako ima Nemčija 11 in pol milijona žen, ki si služijo vsakdanji kruh. Med temi jih je seveda več stotisočev, ki vzdržujejo tudi družine. Od teh je 835.000 poročenih. Na vsake tri moške, zaposlene v industriji, trgovini in

železnici, pride ena ženska. — Na Daljnem vzhodu in na Japonskem je bilo leta 1923 zaposlenih v tovarnah 856.000 žen, ki so tvorile 83% vsega delavstva. Pretežna večina teh delavk je zaposlena v tekstilni industriji. — Procent zaposlenih žen napram vsemu delavstvu je znašal l. 1928 v Franciji 43.3%, v Finski 37.4%, v Avstriji 35.4%. Seveda je jasno, da raste procent zaposlenih žen tudi pri nas, kakor kaže zavarovanje.

Zene se uveljavljajo. Po novi odredbi francoske vlade se žene, ki so zaposlene v trgovinskem svetu, lahko izvolijo za nosilke trgovinsko-sodnih funkcij.

V Španiji je bila te dni imenovana za generalnega ravnatelja vseh kaznilnic — ženska.

Kot prvo Kitajko je vojno ministrstvo imenovalo znano pobornico za ženske pravice Mis Van-Kei-Fen na zelo važno mesto v zračno-prometni službi. Mlada Kitajka si je priborila letalsko diplomu v Ameriki in je nato še v Evropi proučevala gradnjo letal.

V Indiji je bila pred kratkim imenovana ženska za državno pravdnico pri vzklicnem sodišču. Poleg nje sta v Indiji že dve ženski sodnici. Tudi na otoku Ceylonu je že več žena zaposlenih v poklicu pravdnice.

Nad tisoč razporok je vsako leto v češkoslovaškem glavnem mestu Pragi.

Katoliške žene na Angleškem. Ze precej časa se opaža v Angliji pokret, da bi se zedinile vse katoliške ženske organizacije. Od teh organizacij je najmočnejša Katoliška Ženska Liga, ki uspešno deluje na socialnem in verskem polju. Ta pokret je našel odmev tudi v javnosti zlasti pri cerkvenih dostojanstvenikih. Škof Salfordski T. Heushaw je dejal: »Žene so velika sila in moč bodočnosti.« O Katoliški Ženski Ligi piše Catholic Directory: »To je narodna, izvenstrankarska organizacija, da širi verske in duhovne interese in da reprezentira katoliške žene v javnosti, se bavi s socialnim delom.«

Ženska bolnišnica v Ljubljani je štela lansk leto 17.180 sprejemov; porodov je bilo 1603, ginekoloških slučajev je bilo 1516, porodniških operacij je bilo 188. Število porodov od l. 1921—1932 je bilo 11.791. To število je naraščalo od leta do leta.

Najstarejša ženska v Jugoslaviji je bila neka Đurda Šipić, katera je nedavno umrla v Prizrenu stara 117 let.

Vse zaostale naročnike prosi uprava, da poravnajo naročnino brez terjatve.

Iz uredništva in uprave

F. Š. iz O. Vaša »Pomladanska« kaže, da bi imeli za navadno govorjenje kar nekaj lepih misli, dočim pa je poslana pesem popolnoma zgrešena.

Vigrednica Salvia. Velja, kakor zgoraj. Vendar s pristavkom, da ne velja besed in stavkov jemati iz drugih pesmi in jih izdajati kot svoje. Slovenci pravimo Mariji: Marija, božja Mati, naša Kraljica in podobno, nikoli

pa ne jemljemo tujk, ki so našemu jeziku naravnost odvratne.

Sanda. Vaša črtica »Oj dom« je tako zelo sentimentalna, da je ne kaže objavljati. Tudi marsikakšna velika napaka je vmes bodisi stvarna, bodisi jezikovna. Kadar bo imelo uredništvo dovolj časa, jo bo morebiti predelalo.

Za dobro voljo

Neresnica. Marica: »Milan mi je včeraj rekel, da mi je dal svoje srce.« — Jožica: »Kako more kaj takega reči, ko pa je meni dejal, da sem mu ga ukradla.«

Strnišče. Velikomestni otrok je zagledal prvič v življenju strnišče. V pismu staršem

piše med drugim: »Videl sem tudi njivo, na kateri so rastle makaroni.«

Resnično. Učitelj: »Joško, to je že tretjič, da si pogledal v Tončkovo nalogo.« — Joško: »Seveda, če pa tako nerazločno piše.«

**Sedme številke in nadaljnjih ne bodo prejeli oni,
ki niso poravnali naročnine.**

Priporoča se
prvi slovenski zavod
**VZAJEMNA
ZAVAROVALNICA**
LJUBLJANA
Miklošičeva cesta

Podružnice:

CELJE, Palača Ljud, posojilnice
ZAGREB, Starčevićev trg 6
SARAJEVO, Aleksandrova c.101
SPLIT, Ulica XI. puka 22
BEOGRAD, Poincareova 2

**Jugoslovanska
fiskarna
v Ljubljani**

Najbolje urejena:

Tiskarna
Knjigoveznica
Klišarna
Kameno-, offsettisk
Bakrotisk

Prvovrstna izvršitev
Zmerne cene

**Najmodernejša
grafika
Jugoslavije**